

Hemallaha Ngana Ioanes Nau Opene Ngana

¹ ✧ Alalaha nei heleia ure nemur nenge Iesus Kristus hemallaha hote iri. NeHalang tunge lange I ke hemallaha hote ure nemur nenge musuna pol mana pe te lohot. Pe hemallaha hote lange nena hekuleileinga ana hana mur lochloch nenge te umume nge I. Ke pomalam Iesus kulosia nena angkelo pe nena angkelo henonoua lange Ioanes.

² Pe Ioanes hele hote ure lochloch ngana nenge nau opene ia. Ngana laka: NeHalang nena helenga pe helenga manmanna toto ngana mur nenge Iesus Kristus hemallaha hote iri. ³ ✧ Helenga nemur nga alalaha nei i helenga hetatalonga ia. Pe mele nenge sisia lape iech toto, pe mele hel nenge te longe pe te rahat tote nga leteria, lape te iech toto pule. Iange ure nemur aria etue nenge te lohot ia heroi toto lo.

Ioanes Has Lange NeHalang Na Hana Mur Nge Eisia

⁴⁻⁵ ✧ Iau Ioanes, pe ehas lange imo NeHalang nena hana mur nenge amo tuluk mur iri rahtelee nai nga tuele kina nenge Eisia.

NeHalang tu nge nike toto pe tu heueu nei pe nga hoena lape at mule. Pe Ope kikina ngana mur nge iri rahtelee nai te mesmes nga nena kilanga seinana ngana matana. Pe Iesus Kristus I non nenge

✧ **1:1:** Hem 22:6 ✧ **1:3:** Hem 22:7, 10 ✧ **1:4-5:** Exo 3:14-15; Hem 3:1; 4:5; Psa 89:27; Kol 1:18

hemallaha hot tote helenga manmanna ngana mur nge NeHalang. Pe I non nenge maul haka mule tala nga metenga pe nauele naungaala ana hana mur lochloch nga ich. E hetalaulau amo ke NeHalang iri ul nena Ope nemur pe Iesus Kristus te pete imo pe te hemaluche letemo ke atu ke nek.

I mutena tau tote ita. Pomalam eina lele rera poinga poreke ngana mur ke te lasus toto. ⁶ ✧ Nga poinga nei poia ita ke ta lohote ke ita mata nenge tunginga ana hana mur, pe ita ul ke ta popoi tunginga lala nge Temene pe ana Non Soke. Pe lape te heto heke tote I iange kikina ngana palaungana nge nauele ure lochloch ke koko. Oe, Manmanna Toto!

⁷ ✧ Iok anau, I lape sio at luluch nga ulu,

pe lape hulua lochloch ngana te naue I.

Pe iri nenge tetue I nga io lape te naue I pule.

Pe hehei pe hana lochloch nga ich lape te tangia I.

Ke ure nem lape lohote ke pomam toto.

Oe Manmanna Toto!

⁸ ✧ Non Soke NeHalang nenge Kikina Toto hele ke pomai, “Iau Talun ngana Toto pe Iau Hetala ngana Toto. Etu nge nike toto pe etu heueu nei pe nga hoena lape eat mule.”

Ioanes Esia Kristus

⁹ Iau Ioanes, pe imo timo pe neingamo iau pe ita lochloch tatu teu nga naualanga pe nekinga nenge NeHalang. Pe tames ke kerkereng pe ta takisia ara melmelenga luluch nge Iesus. Iau etu nga tuele au ngana nga mimio nenge Patmos iange e

✧ **1:6:** 1Pi 2:9; Hem 5:10; 20:6 ✧ **1:7:** Dan 7:13; Zec 12:10; Mat 24:30; Ioa 19:34-37; 1Te 4:17 ✧ **1:8:** Hem 21:6; 22:13

haliu hotote NeHalang nena helenga pe helenga manmanna toto ngana nenge Iesus hemallaha hote. ¹⁰ Nga Non Soke ana etue palaungana nenge ta heto hekeke I ia, Opepengpeng hemute iau pe e longe haliunga nga rumek. Haliunga neu palaungana toto ke pomanga ngalum paena nge te iua. ¹¹ Mele neu haliu ke teke, “Ure nemur nenge o esia nei ohas sue iri nga alalaha pe o hekule lange NeHalang na hana nemur nenge aria tuluk mur iri rahteale nai. Iri tetu nga kileng nemur: Nge Epesus pe Simirna pe Perkamum pe Tiatira pe Sartis pe Pilatalsia pe nge Laotisia.”

¹² Iok, e teke e ralele ke enau mele nenge hele atat nge iau pe e naue lemenga ana hemesinga haka chalemlem ngana mur nge iri rahteale nai. ¹³ ✧Pe mele nge nakuna mange Non Tuna tuteu nga lemenga ana hemesinga haka nemur tunangaria. Ana non heronia hengeron nenge sase sio ke langa apena pe panreke panrekinga chalemlem ngana ke matele nga mautuna. ¹⁴ ✧Pe palpalna ina tuahau toto pe matana mur te pomalaka nga oan sapel ngana. ¹⁵ Pe apena mur te insachsach ke pomanga chaia matana ana sialle. Pe hele ngana palkolong pulut ke pomanga nale hau ngana. ¹⁶ ✧Pe am hit ke itoch iri rahteale nai nga penna tamalmal. Pe hunelinga ana mese sase ngana e nge matana kaliuala, sere hot nga hanna. Pe ramana sinaha ke pomanga chaia matana nenge sinaala toto.

¹⁷ ✧E naue I ke pomau pe e losio nga apena

✧ **1:13:** Dan 7:13; 10:5 ✧ **1:14:** Ezk 43:2; Dan 7:9; 10:6; Hem 2:18; 19:12 ✧ **1:16:** Hip 4:12; Hem 2:12; 19:15 ✧ **1:17:** Isa 44:6; 48:12; Hem 2:8; 22:13

huna ke pomanga e mete lo. Ol pe tal heke penna tamalmal nge iau pe hele, “O matau ero! Iau Talun ngana toto pe Iau Hetala ngana toto. ¹⁸ Iau non nenge tu ke maulul ke koko pe e mete ke ulolo. Pe onau at, heueu nei etu ke e maulul pe lape etu ke koko ol. Pe e rahite lohenga nga metenga pe nga metenga ana kileng. Pe lek kerkerenga nenge e hemaul heke mule iri nenge te mete ke te mene maulinga.

¹⁹ “Iok ol, ohas sue ure nemur nenge o esia iri ke ulolo. Hel koloi nenge te lohotot nei. Pe hel lape te lohot nga hoena kura. ²⁰ Pe itoch rahteale nai nenge o esia nge e rahite nga perik tamalmal pe lemenga kina chalemlem ngana rahteale nai nem luria koi. Itoch rahteale nai nem luria laka; angkelo mur nenge tenau ele NeHalang na hana nemur nenge aria tuluk iri rahteale nai. Pe lemenga kina rahteale nai nem luria laka; NeHalang na hana mur nenge aria tuluk iri rahteale nai.”

2

Helenga Lange NeHalang Na Hana Mur Nenge Epesus

¹ ✧ “Pe ohas lange angkelo nenge nauele NeHalang na hana mur nga kileng nenge Epesus ke mai koi:

I nenge rahit ke itoch rahteale nai nga penna tamalmal pe ii nga lemenga kina chalemlem ngana rahteale nai nem tunangaria, nena helenga mur koi nei: ² ✧ Iau e eteia ure lochloch

ngana nenge a popoia. Pe aume ke kerkereng pe ames ke kerkereng nga etue nenge a takisia amo melmelenga. Pe e eteia ke lememo ero hana poreke ngana mur. Hana nemur te hele ke te teke iri hekulkulonga ana hana mur. Pe a amnei teu lange iri pe a eteia ke te pallaklaka. ³ Pe melmelenga nenge a takisia nem a takisia nga iau ek. Pe ames ke kerkereng mana nga etue nenge a takisia pe asau sio mule ero.

⁴ Pe poinga e pule nge e teke e heleia ngana koi nei: Nga etue nenge a talun ke letemo manmanna nge Iau, mutemo tau tote iau pe mutemo tau tote pekngamo mur, pe heueu nei ero ol.

⁵ ✧ Letemo tuanin la mule nga utar nenge helo-sio ia imo pe ala mule nga lemo poinga urana ngana mur nenge nike ana. Pe nenge teke ahul mule letemo ero, lape ela nge imo pe e mene tote lemo lemenga kina nem nga munna. ⁶ Pe ure urana ngana elle nge a poia ngana koi nenge: Lememo ero ia hengetoro nenge Nikolaus nena hana mur pe iau lemek ero ia pule.

⁷ ✧ “Apal talngamo pe a longo ke nek nga helenga nenge Opepengpeng heleia lange NeHalang na hana mur! Ke Opepengpeng nena helenga koi, ‘Mele nenge mes ke kerkereng nga letena manmanna ngana, lape e poia i ke ngau nga ae nenge maulinga kina ia. Ana ae tunge Paratiso nga NeHalang ana ume.’ ”

Helenga Lange NeHalang Nena Hana Mur Nge Simirna

⁸ “Pe ohas lange angkelo nenge nauele NeHalang na hana mur nga kileng nenge Simirna ke mai koi:

I nenge i Tala toto pe i nga Rume toto pe mete pe maul haka mule, nena helenga mur koi nei: ⁹ ✧Iau, e eteia melmelenga mur nenge te lohotos nge imo. Imo atu ke pomanga lemo ute e ero pe nga enau ngak lemo ure halang toto. Pe e eteia ke hana hel te saua helenga poreke ngana hel lange imo. Hana nemur te teke iri NeHalang nena hana mur toto, pe ero. Iri, non poreke ngana nena tula mur ia iri. ¹⁰ ✧Ke a naue lo? Melmelenga nemur lape te lohotos nge imo. Non poreke ngana lape tualaka hote imo nga kue nenge; lape poia nena hana mur ke te laua amo hel pe tetal teua iri nga tuele au ngana. Pe lape te takis ia melmelenga nem ke etue iri analoch, pe imo a matau ero. Ames ke kerkereng nga letemo manmanna ngana kela het nga etue nenge o mete ia. Pomalam lape e tunge maulinga ana iengiengka lange iong.

¹¹ ✧“Apal talngamo pe a longo ke nek nga helenga nenge Opepengpeng heleia lange NeHalang na hana mur! Ke Opepengpeng nena helenga koi: Mele nenge hekou susue poinga poreke ngana lape metenga nei ngana heporeke i ero.”

Helenga Lange Iri Nenga Mata Nenge Perkamum

¹² “Pe ohas lange angkelo nenge nauele NeHalang na hana mur nga kileng nenge Perkamum ke

✧ **2:9:** 2Ko 11:14-15; Hem 3:9 ✧ **2:10:** 2Ti 4:8; Iei 1:12 ✧ **2:11:** Hem 20:14; 21:8

mai koi: I nenge nena palinga hel ana mese sase pe matana kaliuala, nena helenga mur koi nei:

¹³ Iau e eteia kileng nenge atu ia nem. Kileng nem i kileng nenge non poreke ngana nauele tote. Pe imo letemo manmanna ngamo nge iau losio ero pe a rahite ek ke kerkereng. Nge nike ne Antipas haliu hote lek helenga nga kileng nem pe tu luluch nge imo. Ne Antipas i lek non toto ia pe te hune i iange non poreke ngana tu toto nga kileng nem.

¹⁴ ✧ Pe poinga hel nge e teke e heleia lange imo ngana koi nei: Mele hel nge imo nga kileng nem te rahat tote ne Palam nena hetgetoro mur. Ne Palam i non nenge hetoro koukoua ne Palak ke pallaklaka ia hehei pe hana nenge Israel. Pe poia iri ke te losio nga poinga tunten ngana mur. Pe pule poia iri ke te ngaua ngaunga nenge tepoi tunginga ia lala nga aetapuna mur. ¹⁵ Pe lemo hana mur hel te nanasia ne Nikolaus nena hetgetoro mur. ¹⁶ Ke heueu nei ahul mule lemo poinga mur ol. Pe nenge teke ero, lape ela nge imo ke ueiuei mana luluch nga palinga hel ana mese sase ngana nenge sere hot nga halik, pe imem ul ke mo hunel.

¹⁷ ✧ “Apal talngamo pe a longo ke nek nga helenga nenge Opepengpeng heleia lange NeHalang na hana mur! Ke Opepengpeng nena helenga koi nei: Mele nenge hekou susue poinga poreke ngana lape e tunge ngaunga e nge talkome lange i. Pe ngaunga nem ene laka, ‘mana’. Pe lape ehas heke mele ene nge heueu ngana nga um hussu

✧ **2:14:** Num 22:1-25:3; 31:16; 2Pi 2:15 ✧ **2:17:** Exo 16:4, 14-15, 33-34; Isa 62:2; Ioa 6:48-50

ngana e pe e tunge lange i pule. Pe mele pele eteia i tei toto nenge ene ma haka nga um nem ero. Mele nenge mene um nem, i toro mana eteia.”

Helenga Lange NeHalang Nena Hana Mur Nge Tiatira

¹⁸ ✧ “Pe ohas lange angkelo nenge nauete NeHalang na hana mur nga kileng nenge Tiatira ke mai koi: NeHalang tuna nenge matana mur te sapel ke pomanga oan remen ngana, pe apena nai ape te chalemlem toto ke pomanga chaia matana ana sialle, nena helenga mur koi nei.

¹⁹ Iau e etei tote lemo ume urana ngana mur nenge a popoia. E eteia ke letemo manmanna nge iau pe mutemo tau tote hehei pe hana pe a halaulaua iri hel pule. Pe e eteia ke imo ames ke kerkereng toto ke kokoes nga etue nenge melmelenga mur te lohotot nge imo. Pe e eteia ke lemo ume nenge a popoia nge nike, heueu nei lohot ke kikina toto ol. ²⁰ ✧ Pe helenga e pule nge e teke e heleia ngana koi nei: Poi ngana merei nenge a lope hote he Isapel ero? Hei nem teke i hetatalonga. Pomalam hetoro kookoua lek hana mur nenge te umume nge iau ke te nanasia poinga nenge te salaulau. Pe pule poia iri ke te ngaua ngaunga nenge tepoi tunginga ia lala nge aetapuna mur. ²¹ Pe iau nga lemek ngak toto, e teke hei nem hul mule letena nga nena poinga nenge salau halali. Pomalam, e poia i ke tupol mukam. Pe ero. Hei nem lemene ero nge hulua letena nga nena poinga nemur. ²² Iok anau, Iau lape e poia haleles palaungana ke lohot nge i

ke tuana mana hete ol. Pe iri nenge te salau lululuch nge hei nem pe te hulua reria poinga mur ero, lape e tunge melmelenga palaungana lange iri pule. ²³ ✧ Pe lape e hune hei nem tutuna mur ke te mete. Pomalam NeHalang nena mata nemur lape leteria manmanna pe te eteia ke iau e eteia hehei pe hana leteria tuanin ngana mur. Pe lape e tunge tuangachol lange mele elle pe elle ke purpure nena poinga nenge popoia. ²⁴ Pe amo hel nge Tiatira te nanasia he Isapel nena hengetoro mur ero. Pe pule ure nenge mele hel te naue ke non poreke ngana nena poinga tapuna ngana mur ia, imo a eteia ero. Imo nemur, e tung mule ure meena ngana e lange imo ero ol. ²⁵ ✧ Imo letemo manmanna nge Iau ke ulolo. Pe a rahite letemo manmanna ngana nem ke kerkereng kela het nga eat mule ngak. ²⁶ ✧ Mele nenge mes ke kerkereng nga letena manmanna ngana pe nanasia lemek ngak kela het nga etue nei hetala ngana, lape e hekerkereng ia i ke nauele hehei pe hana lochloch.

²⁷ “ Kerkerenga nenge e tunge lange i nem, elle mana ke pomanga nenge Temek tunge at nge iau.

I lape mene nena kula nge lekina toto

ke nauele iri pe maluch hole iri ero.

Pe lape palia iri ke te chach ulu ke sachanchana hulu

ke pomanga tuninga nenge te pipia nga melete.

²⁸ ✧ Pe lape e hemalmalia i ke nakuna tua

✧ **2:23:** Psa 7:9; Jer 17:10; Hem 20:12-13 ✧ **2:25:** Hem 3:11

✧ **2:26:** Psa 2:8-9 ✧ **2:28:** Hem 22:16

ke pomanga itoch uachuach ana.’ ”

²⁹ “Apal talngamo pe a longo ke nek nga helenga nenge Opepengpeng heleia lange NeHalang na hana mur.”

3

Helenga Lange NeHalang Nena Hana Mur Nge Sartis

¹ ✧ “Pe ohas lange angkelo nenge nauela NeHalang nena hana nga kileng nenge Sartis ke mai koi:

I nenge NeHalang opene mur iri rahtele nai tetu teu nge I, pe rahit ke itoch iri rahtele nai nem, nena helenga mur koi nei: Iau e eteia lemo poinga mur lochloch nenge a popoia. Hana pe hehei te hele ia imo ke te teke a maul. Pe ero. Imo a mete ke ulolo. ² A lohaka ol! Pe a hekerkereng mule poinga urana ngana iange e nauela lemo poinga e nge urana nga Ak Soke NeHalang matana ero toto. ³ ✧ Pomalam, letemo la mule nga hengetoro mur nenge te tunge lange imo nge nike nenge a longe pe letemo manmanna ia. Ahul mule letemo pe a nanas mule lemo poinga urana ngana nemur. Pe nenge teke ero, lape eat kome nge imo ke pomanga none nge kemkeme. Pe imo a eteia eat ngak ero.

⁴ ✧ Pe iong o nauela NeHalang nena hana mur nga kileng nenge Sartis. Pe hel nge iri tetu ke te lemlem iange teheo ele tote iri nga poinga poreke ngana. Iri nemur iau lek tula mur ia iri. Ke pomalam lape te heronia reria hengeron

✧ **3:1:** Hem 1:4, 16 ✧ **3:3:** Mat 24:43-44; 1Te 5:2; Hem 2:5; 16:15

✧ **3:4:** Iut 23

hussu ngana pe tei luluch nge Iau, iange te nanas tau tote NeHalang lemene ngana mur. ⁵ ✧ Ke mele nenge hekou susue poinga poreke ngana lape e iech toto nge i pe e heron heke hengeron hussu ngana nge pomau nge i pule. Pe lape e pasis hote ene nga maulinga ke koko ana alalaha ero. Pe lape e hele tote i nga Temek pe nena angkelo mur mataria.

⁶ “Apal talngamo pe a longo ke nek nga helenga nenge Opepengpeng heleia lange NeHalang na hana mur.”

Helenga Lange NeHalang Na Hana Mur Nenge Pilatalsia

⁷ ✧ “Pe ohas lange angkelo nenge nauele NeHalang na hana mur nga kileng nenge Pilatalsia ke mai koi:

Helenga nemur at nge I nenge heo ngana pe manmanna toto. Ana non rahite lohenga pule ke mange ne Teuit. Utar nenge lohe, mele piu ele ero ol pe utar nenge piu ele, mele lohe ero ol. ⁸ ✧ Ana non hele ke teke: Iau e eteia lemo poinga mur lochloch nenge a popoia. Ke e naue lo? E lohe piunga e nga matamo pe mele pele ratoto nge piu ele ero. Pe e eteia ke kikimo ngamo palaungana ero pe a nanas tau tote lek helenga mur pe letemo manmanna nge iau. ⁹ ✧ A longo ke nek. Hana nemur nenge tetu teu nga tuluk nenge non poreke ngana, te teke iri NeHalang nena hana mur toto pe ero. Iri te channanga

✧ **3:5:** Exo 32:32-33; Mat 10:32; Luk 12:8 ✧ **3:7:** Isa 22:22

✧ **3:8:** 1Ko 16:9 ✧ **3:9:** Isa 45:14; 49:23; 60:14; Hem 2:9

mana. Iau lape e poia iri ke te tualou sio nga apemo huna. Pomalam lape te eteia ke iau mutek tau tote imo. ¹⁰ ✧ Imo a nanas tau tote lek hotonga ke kokoes pe ames ke kerkereng toto ke a takisia amo melmelenga mur. Ke pomalam, melmelenga nenge lape lohot ke tualaka hote hehei pe hana lochloch nga ich nei, lape lohot nge imo ero. Iange iau lape enau ele imo ke nek.

¹¹ Musuna pol mana pe lape eat mule pe ames ke kerkereng toto nga letemo manmanna ngana nem, ma lape mele mene mullim ke mene am iengiengka nenge maulinga ana. ¹² ✧ Pe mele nenge mes ke kerkereng toto lape e hemes heke i ke Ak Soke NeHalang nena tunginga ana pele ana isong ia. Pe mele nem lape lohot mule nga pele nem ero ol. Pe lape etal heke Ak Soke NeHalang ene nge i pe etal heke Ak Soke NeHalang nena kileng ene nge i pe lape etal heke iau ek heueu ngana lange i pule. Pe Ak Soke NeHalang nena kileng nem, ngana laka kileng Ierusalem heueu ngana nenge sio atat nga lut nga tapa nge Ak Soke NeHalang.

¹³ “Apal talngamo pe a longo ke nek nga helenga nenge Opepengpeng heleia lange NeHalang na hana mur.”

Helenga Lange Iri Nenga Mata Nenge Laotisia

¹⁴ “Pe ohas lange angkelo nenge nauele NeHalang na hana mur nga kileng nenge Laotisia ke mai koi:

✧ **3:10:** Luk 21:19; 2Ti 2:12 ✧ **3:12:** Isa 62:2; 65:15; Hem 14:1; 21:2

I nenge i Manmanna Toto pe NeHalang ala hote ure lochloch iange ure hunu nge i mana, pe hemallaha hote helenga manmanna ngana mur nge NeHalang, nena helenga mur koi nei: ¹⁵ ✧ Ana non hele ke teke: Iau e eteia poinga mur lochloch ngana nenge a popoia. A tung tote letemo at nge iau ero pe a hile hot tote iau ero pule. ¹⁶ Letemo nenge a tunge at nge Iau unne sune mana. Ke pomalam lape e muta hote imo ke a lasus. ¹⁷ ✧ Pe imo a hele ke a teke, ‘Oe imem lememe ure halang toto lo pe ute e nge alpapa taua imem ero.’ Iong o hele ke pomam pe onau teu langa otu ngam ke nek ero. Iange nga enau ngak lem ute pele ero pe matam hit pe singim nganangana ero toto. ¹⁸ ✧ O hele ke pomam lo, iok oi at ke o olia um sinaha ngana e nge iau. Pe um nem te holoa sue ke chalemm nga oan ngingina nenge milanglang toto. Pe pule o olia hengeron hussu ngana e ke o heron hite nga singim iange o meia iong nge singim lachlach manmana. Pe pule onau rara matam ana siu eina pe opip teua nga matam ke onau ke mallaha mule. Ke pomalam lape letem manmanna ngana kerkereng toto nge iau.

¹⁹ ✧ Iau mutek tau totote hehei pe hana pe e hele salia iri pe e hepengia iri ke kokoes. Ke pomalam a lohaka pe ahul mule letemo nga lemo poinga poreke ngana mur. ²⁰ ✧ A longe Iau ma ero? Iau koi emes nga pele matana ke e helonglongo talngamo. Pe mele nenge longe

✧ **3:15:** Rom 12:11 ✧ **3:17:** Luk 12:21; 1Ko 4:8 ✧ **3:18:** Isa 55:1 ✧ **3:19:** 1Ko 11:32; Hip 12:6; Hem 2:5 ✧ **3:20:** Ioa 14:23

iau, lohe piunga pe eteu kela engau luluch nge i.

²¹ Mele nenge hekou susue non poreke ngana nena kerkerenga mur lape e mene i ke are luluch nge iau nga ilik nga lek kilanga seina ngana. Ke mange iau nge e hekou sue non poreke ngana nena kerkerenga mur pe ela ke eare luluch nge Temek nga nena kilanga seina ngana rikena.

²² “Apal talngamo pe a longo ke nek nga helenga nenge Opepengpeng heleia lange NeHalang na hana mur.”

4

Ioanes Nau Openeia NeHalang Nge Are Nga Nena Kilanga Seina Ngana Nga Lut Nga Tapa

¹ ✧Iok, e naue ure nemur nge te lohot ke het, enau la mule pe e esia piunga nenga lut nga tapa nge te lohe ke ulolo. Pe haliunga nenge e longo tele nge hutu ke manga ngalum paena alngana, hele mule at nge iau ke teke, “O lohaka at nge iau lakoi. Pe e henonoua iong nga ure nemur nenge lape musuna pol mana pe te lohot.” ² ✧Ueiuei mana pe Opepengpeng roro heke iau pe e naue kilanga seina ngana nga lut nga tapa pe mele are haka ia. ³ ✧Pe I nenge are nga kilanga seina ngana neu rama makelkele pe sinaha hote um nenge ene um iaspa pe nenge ene um kanelian singiria. Pe oro palcholo ke heliliu hite kilanga seina ngana neu. Pe oro neu sinaha hote um nenge ene um emerel singina. ⁴ ✧Pe kilanga seina ngana halatau ngana mur nge iri ana non kina elle pe henel te heliliu

✧ 4:1: Hem 1:1, 10 ✧ 4:2: Isa 6:1 ✧ 4:3: Ezk 1:28 ✧ 4:4: Hem 3:18

hite kilanga seina ngana neu. Pe almasinga ana hana mur nge iri ana non kina elle pe henel (24) teare haka ia iri. Pe te heronia hengeron hussu ngana mur pe te kale heke iengiengka chalemlem ngana mur nga palpalria. ⁵ ✧Pe kileng chalem ngana pe kileng kurung ngana pe onrung ngana te lohote nga kilanga seina ngana nenge are nga tunangana. Pe lemenga iri rahtele nai te sapelpel nga kilanga seina ngana neu matana. Pe lemenga nemur, ngana laka ope kikina ngana mur nge iri rahtele nai nenge te umume nge NeHalang. ⁶ ✧Pe ute e pule nge tunga kilanga seina ngana neu matana nakuna pomalaka nga ruach melona nge achouchou pe sinaha ke pomanga silonga.

Pe ure maulul ngana henel temes liliiu ele kilanga seina ngana neu ke tom. Pe mataria tunga singiria lochloch (nga ramaria pe nga rumeria pule).

⁷ Ure maulul ngana nemur, elle nakuna pomanga laion pe neingana nakuna pomanga kolok. Pe mol ngaria ramana pomanga ita non ramara pe henel ngaria nakuna manga ngie pisou nge lelehe. ⁸ ✧Pe ure maulul ngana henel neu, elle pe elle sahana iri rahtele elle. Pe mataria tunga singiria lochloch (nga saharia ene mur pule). Pe tepeu ke kokoes mana nga sinanga pe nga miliko pe tetah eingaria ero nga nenge te peupeu ke pomai,

“Non Soke NeHalang nenge Kikina Toto
I non nge Heo Ngana nge Heo Ngana nge Heo
Ngana toto.

✧ **4:5:** Ezk 1:13; Zec 4:2; Hem 1:4; 8:5; 11:19; 16:18 ✧ **4:6:** Ezk 1:5-10, 22; 10:14 ✧ **4:8:** Isa 6:2-3; Ezk 1:18; 10:12

Pe I tu nge nike toto pe tu heueu nei pe nga hoena
lape at mule.”

⁹ Ke I nenge are nga kilanga seina ngana nem tuke koko. Pe ure maulul ngana henel neu, tetua tau mulmule aria peunga neu pe te hele urana pe tetal hekeke pe te heto hekeke I. ¹⁰ ✧ Pe almasinga ana hana mur nenge iri ana non kina elle pe henel neu te tualou sio nga I nenge are nga kilanga seina ngana matana pe te heto heke I iange I tuke koko. Pe te haka hote iengiengka mur nga palpalria pe tetal sue nga kilanga seina ngana neu matana pe te hele,

¹¹ “NeHalang, Iong emem Non Soke.

Pe Iong O purpur toto
nge hehei pe hana tetal heke tote Iong
pe te heto heke tote Iong nga kikim ngam.
Iange nga lemam ngam oala hote ure lochloch
pe o tunge maulinga nge iri ke te lohot.”

5

Sipsip Tuna Mene Alallaha Nenge Telul Hite

¹ ✧ Ute e pule nge enau opek ia, e esia I nenge are nga kilanga seina ngana neu nge rahite alalaha e nge telul hite. Pe ana non rahite alalaha neu nga penna tamalmal. Pe alalaha neu ana hasinga tu kaliu ala, nga sana pe nga patangana pule. Pe te sima ele ke ana simanga iri rahtele nai. ² Pe e naue angkelo solaki ngana e. Pe angkelo neu haliu hot ke soke toto ke teke, “Itei nge purpur toto nenge lape tualupa hote simanga nemur pe ulele alalaha neu?” ³ Pe mele e nga lut nga tapa pe nga ich nei pe

✧ **4:10:** Hem 19:4 ✧ **5:1:** Isa 29:11; Ezk 2:9-10

nga ich letena nakuna ero toto nge ulele alalaha neu pe sisia. ⁴ Pe iau letek milang toto pe e tang iange mele nge purpur ero toto nge ulele alalaha neu pe sisia. ⁵ ✧Ol pe almasinga ana hana nemur, elle nge iri hele at nge iau ke teke, “O tang ero! Onau langa Non hamam ngana nenge atat neu; ana non lohota nga kaleu ramana nenge Iuta (nga mata nenge non soke Teuit na tete mur). Pe I non seilil ngana nenge mele pele hekou sue ero toto. Ke pomalam I lape tualupa hote simanga rahtele nai neu pe ulele alalaha nenge telul hite nem.”

⁶ ✧Ol pe e naue Sipsip Tuna lomele ngana e nge mes nga kilanga seina ngana neu matana pengpeng. Sipsip Tuna neu nakuna pomanga te hune I ke ulolo. I mes nga tunangana pe ure maullul ngana henel neu pe almasinga ana hana nemur temes lilu ala hite I. Pe Sipsip Tuna neu ana sangkar iri rahtele nai pe matana pule iri rahtele nai. Pe ure nemur te heilangia Ope kikina ngana mur rahtele nai nenge NeHalang kulosia iri ke tela nga kileng lochloch ngana nga ich. ⁷ Sisip tuna nem la ke mene alalaha nga non nenge are nga kilanga seina ngana neu penna tamalmal. ⁸ ✧Iok laol, nga etue nenge mene alalaha neu ure maullul ngana henel neu pe almasinga ana hana iri ana non kina elle pe henel (24) neu, te tualou sio nga Sipsip Tuna matana pe te heto heke I. Pe almasinga ana hana nemur te mene aria milollo mur pe kaliu chalemlem ngana mur nge te muta ia sapiu eina. Pe ure nemur te heilang ia NeHalang

✧ 5:5: Gen 49:9; Isa 11:1, 10; Hem 22:16 ✧ 5:6: Zec 4:10; Ioa 1:36; Hem 13:8 ✧ 5:8: Psa 141:2; Hem 8:3-4

nena hana mur reria hetalaulaunga mur. ⁹ ✧Pe ure maulul ngana henel neu pe almasinga ana hana nemur te peua aria peunga heueu ngana ke pomai,

“Iong non toto nge o tualupa hote
alalaha nem ana simanga mur
iange te hune iong ke ulolo.

Pe nga o mete ngam nem,
o ol hot mule hehei pe hana nga eim
ke te mene maulinga ke koko nge NeHalang.
Hehei pe hana nga tuele kina papalauna mur
pe nga kaleu ramana mur
pe nga helenga kuena ngana mur
pe hehei pe hana lochloch ngana nga ich.

¹⁰ ✧Pe o poia iri ke te lohote ke iri mata nenge
tunginga ana hana mur,
ke tepoi tunginga lala nge ara Soke NeHalang.
Pe lape tenau ele hehei pe hana nga kileng
lochloch ngana nga ich.”

¹¹ ✧Iok, enau mule pe e longe angkelo mur nge te helele. Pe angkelo nemur ta sisele iri pe iri hulua sakilil. Pe temes ke te heliliu hite kilanga seina ngana neu pe ure maulul ngana nemur pe almasinga ana hana nemur ke tom. ¹² Pe tepeu ke palaungana toto ke pomai:

“Sipsip Tuna nei I Non toto
pe te hune I ke mete ke ulolo.
Ke pomalam ta heto heke i nga kikina ngana
pe nga letena matana ngana
pe nga nena kole are ngana.

✧ **5:9:** Psa 33:3; 40:3; 96:1; 98:1 ✧ **5:10:** Exo 19:6; Isa 61:6; Hem 1:6; 20:6 ✧ **5:11:** Dan 7:10; Hip 12:22

Tatal haka tote I pe ta hele urana toto lange I pe ta
iech nge I.”

¹³ Ol pe e longe hehei pe hana pe ure lochloch
ngana nenge NeHalang ala hote iri nenge tetu nga
lut nga tapa pe nga ich pe nga ich letena pe nga
ruach letena pe nga kileng lochloch, e longe iri nge
te peupeu ke pomai koi,

“Non nenge are nga kilanga seina ngana pe Sipsip
Tuna
iri nai te purpur alahel toto nga kikiria ngaria.
Ke pomalam hehei pe hana tetal haka tote iri
pe te hele urana pe te heto heke tote iri nai ke
koko.”

¹⁴ Pe ure maulul ngana henel neu te tuacholia,
“Oe Manmanna Toto!” Pe almasinga ana hana
nemur te tualou sio pe te heto heke NeHalang iri
nai Sipsip Tuna.

6

Sipsip Tuna Tualupa Hote Alallaha Ana Simanga Mur Nge Iri Rahtele Nai

¹ ✧Nga etue nenge e naue Sipsip Tuna nge tu-
alupa hote simanga elle ngana, e longe ure maulul
ngana henel neu elle nge hele. Pe hele ngana
pomanga kileng kurung ngana. Pe hele ke teke,
“O iat!” ² ✧Iok, e teke enau pe e esia oriong hussu
ngana e. Pe mele nenge are haka nga oriong neu
rahite nena raling pe te kale heke iengiengka nga
palpalna. Pe heto heke I pe song hotia ana seilil
kela hekou sue nena ngarang mur.

³ Iok, Sipsip Tuna tualupa hote simanga nain-gana pe e longe ure maulul ngana nemur nein-garia nge hele ke teke, “O iat!” ⁴ Pe enau pe e esia oriong remenmen ngana e nge song hot. Pe mele nenge songia oriong neu NeHalang tunge kerkerenga e lange i pe tunge palinga hel ana mese palaungana e lange i pule. Pe kerkerenga neu i kerkerenga nenge tua het hote kilanga urana ngana nga ich pe poia hehei pe hana ke te hunel mulmule nge iri. ⁵ Iok, Sipsip Tuna tualupa hote simanga mol ngana pe e longe ure maulul ngana nemur mol ngaria nge hele ke teke, “O iat!” Pe enau la pe e esia oriong muna ngana e. Pe mele nenge kila haka nga oriong neu rahite monri nga penna. Monri nenge te amnei urumrume ure meena ngana mur ia.

⁶ Ol pe e longe helenga e nge lohote nga ure maulul ngana henel neu tunangaria. Pomalaka nga mele nge helele ke teke, “Ngaunga hetet lo, pomalam ngaunga uruna lape ele haka toto. Ke ngaunga pululu ngana nenge ene uit meena ngana unne sune (lita elle), uruna lape lohote ke pomanga mele uruna nenge mene nga etue elle. Pe ngaunga pululu ngana nenge ene pali nenge meena pol (lita iri mol), uruna lape lohote ke pomanga mele uruna nenge mene nga etue elle. Pe ae nenge ene ae oliua, ae nem eina pe uain ururia lape ele haka ero.”

⁷ Iok, Sipsip Tuna tualupa hote simanga henel ngana pe e longe ure maulul ngana nemur henel ngaria nge hele ke teke, “O iat!” ⁸ ☆ Pe e teke enau

☆ **6:8:** Jer 15:1-3; Ezk 5:12, 17; 14:21

la pe e esia oriong popopo ngana e. Pe mele nenge songia oriong neu ene laka Metenga. Pe Metenga Ana Kileng i hoena pe nanasia i ke renren toto. Pe NeHalang tunge kerkerenga lange iri nai ke te poia hunelinga ke lohotot pe te poia uringa ana etue ke lohotot. Pe te poia haleles ke lohotot pe te poia ur-inolo mur ke te lohotot. Ke ure nemur lape te hune hehei pe hana halang nga ich. Pe tehun lochloche iri ero. Lape tehun lapo mene iri nenga ich ana talinga toto henel ngana ke te het.

⁹ Iok, Sipsip Tuna tualupa hote simanga lime ngana pe esia hehei pe hana nenge te mete, operia mur nge te eukirau nga NeHalang nena hatanga apena huna. Hehei pe hana nemur te hune iri iange te nanas tau tote NeHalang nena helenga pe te haliu hote helenga manmanna toto ngana.

¹⁰ Pe hehei pe hana operia nemur alangaria hot ke palaungana toto ke te teke, “Non Soke NeHalang, Iong non Kikina ngana toto pe iong non nge heo ngana pe non manmanna ngana toto. O kulala ero ol. O amnei teu lange hehei pe hana nga ich pe o tuachol ia eimem nge iri iange te hunsio mene imem.” ¹¹ ✨Ol pe NeHalang heronge hengeron husu ngana nge iri elle pe elle pe hele lange iri ke teke leteria meena ia ure neu ero pe te kulala pol mana. Te kulala pol kela het nga etue nenge reria ngarang mur tehun taua pekngaria mur pe titiria mur hel pule. Iange NeHalang hesilei hote iri lo ke te mete pule ke pomange iri nge tehun tele iri ke ulolo.

¹² ✨Iok, nga etue nenge Sipsip Tuna tualupa

✨ **6:11:** Hem 7:9, 13; 19:14 ✨ **6:12:** Mat 24:29; Ume 2:20; Hem 8:12; 11:13; 16:18

hote simanga rahtele elle ngana, enau pe e esia mangila palaungana nge lohot ke rur leke kileng. Pe chaia matana tua ero pe kileng auala mana ke pomanga miliko lo. Pe teio matana hul ke remenmen ke pomanga toho. ¹³ ✧Pe itoch mur te machereng hot nga tapa sana pe te losio langa ich ke pomanga tuttula palaungana nge rur sue popi nganangana itachtach ngana mur ke te tualolo sio. ¹⁴ ✧Pe tapa sana pule erue sio mana ke pomanga tako nenge telou heke pe te mene ke tela ia. Pe hengene mur pe mimio mur te hile muria mur pe te loloun rara. ¹⁵ ✧Pe naungaala ana hana mur nga ich, pe hana papalauna nenge te nanasia iri, pe palinga hel ana hana mur aria ae huna mur, pe kole hoena ana hana mur, pe hana solaki ngana mur, pe iri nenge te umume nge hana hel, pe iri nenge tetu pulut mana, hana nemur iri lochloch lape te talkome nga rika mur pe nga um papalauna koaria nga hengene mur. ¹⁶⁻¹⁷ ✧Pe alngaria langa um papalaungana mur pe hengene mur ke te teke, “A losio haka nge imem ke mo mete ol. Iange non nenge are nga kilanga seinana ngana pe Sipsip Tuna, leteria inin ngana ana etue palaungana, ngana koiloi lohot nge imem lo. Pe itei toto nenge lape mes ele ure nem?”

7

NeHalang Nena Sach Nenge Nauele Nena Hana Mur

✧ **6:13:** Isa 34:4 ✧ **6:14:** Hem 16:20 ✧ **6:15:** Isa 2:10, 19, 21
 ✧ **6:16-17:** Jol 2:11; Mal 3:2; Luk 23:30

¹ ✧Iok, ure lochloch ngana nei te lohot ke het pe e naue angkelo henel nge temes nga ich ana haro mur nge iri henel ke tehoo ele tuttula matana mur. Tehoo ele ke tuttula tue ruach pe tua nga ich huna pe tua teu nga ae mur ero ol. ² Ol pe e naue angkelo e nge nanas haka at nga tapa. Ana non lohaka atat nga kileng hilina ele nenga chaia haka ngana pe at luluch nga NeHalang nenge tuke koko nena sach. Pe alngana hot ke kerkereng toto lange angkelo henel nenge te mene kerkerenga nenge lape te heporeke ich pe ruach ke teke, ³ ✧“A heporeke tangaia ich pe ruach pe ae mur ero. A kulkulala pol pe motal heke ara Soke NeHalang nena sach nga nena hana mur nenge te umume nge I ramaria mukam.” ⁴ ✧Pe iri nenge tetal haka sach nge iri neu te lohot nga mata analoch pe nai (12) nenge Israel. Pe angkelo e hele at nge iau ke teke,

“Hana nemur, iri ana non kina lime iri analoch iri ana non kina lime pe ana non kina lime iri analoch iri ana non kina nai pe ana non kina lime iri analoch iri henel (144,000).

⁵ Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri analoch pe ana non kina lime iri analoch iri nai (12,000)
te lohot nga mata nenge Iuta tetal haka sach nge iri.

Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri analoch pe ana non kina lime iri analoch iri nai (12,000)
te lohot nga mata nenge Rupen.

✧ **7:1:** Jer 49:36; Dan 7:2 ✧ **7:3:** Ezk 9:4, 6; Hem 9:4 ✧ **7:4:** Hem 14:1, 3

Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Ket.

⁶ Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Asa.

Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Naptali.

Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Manase.

⁷ Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Simion.

Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Liuai.

Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Isaka.

⁸ Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Sepulun.

Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
nai (12,000)

te lohot nga mata nenge Iosep.
 Pe hana iri ana non kina lime iri analoch iri
 analoch pe ana non kina lime iri analoch iri
 nai (12,000)
 te lohot nga mata nenge Pensamin.”

Hulua Nge Palpal Lelemo Temes Nga Lut Nga Tapa

⁹ Ol pe enau pe e esia hulua nge mele pele nakuna nge sisele iri ero. Hulua nemur te lohot nga tuele kina papalauna mur pe nga kaleu ramana mur pe nga helenga kuena ngana mur pe hehei pe hana lochloch ngana nga ich. Pe te heronia hengeron hussu ngana mur pe te rahite akau perperna mur pe temes nga kilanga seina ngana pe Sipsip Tuna mataria. ¹⁰ ✧ Pe te makul ke palaungana toto ke te teke,
 “Ara Soke NeHalang

nenge are nga nena kilanga seina ngana
 iri nai Sipsip Tuna
 te mene mule ita ke ulolo.”

¹¹ Pe angkelo mur lochloch nenge temes ke te heliliu hite kilanga seina ngana neu pe ure maulul ngana henel neu pe almasinga ana hana nemur, iri lochloch ke te tualou sio nga kilanga seina ngana matana pe te heto hekeke NeHalang ¹² ✧ ke te teke,

“Manmanna!

Ta hele urana lange ara Soke NeHalang
 pe tatal haka tote I nga letena matana urana
 ngana mur
 pe nga kikina ngana.
 Pe ta iech ele tote I pe ta heto heke I ke koko.

Oe, Manmanna Toto!”

¹³ Ol pe almasinga ana hana nemur elle nge iri onteia iau ke teke, “Kole, onau ke itei hel nenge te heronia hengeron hussu ngana nemur mau? Pe iri mam teat langai mau?”

¹⁴ ☆Pe e tuacholia ke e teke, “Kole, iong lape o eteia pe iau e eteia ero i.”

Ol pe hele at nge iau ke teke, “Iri nemur, ngana laka iri nenge te ratoto ke te takisia aria melmelenga nenge poreke toto, nenge reria ngarang mur te poia lala nge iri. Pe te lome reria hengeron mur ke hussu toto nga Sipsip Tuna eina. ¹⁵ Ke pomalam,

“Lape temes ke kokoes mana
nga NeHalang nena kilanga seina ngana
matana,

pe tepoi tunginga lala nge NeHalang,
nga nena tunginga ana pele nga sinanga
pe nga miliko ke kokoes mana pule.

Pe i nenge are nga kilanga seina ngana nem,
lape lau teua iri pe nek hite iri.

¹⁶ ☆Pe lape te metearia ero
pe te meteune ech mule ero ol.

Pe chaia milang ngana lape hemilangia iri ero
pule.

¹⁷ ☆Iange Sipsip Tuna nenge mes nga tunangana
nga kilanga seina ngana nem matana
lape nek hit tote iri ol.

Pe lape mene iri ke tela nga ech
nenge tunge maulinga pach haka ngana.

Pe NeHalang lape taun lele mataria eina

☆ **7:14:** Dan 12:1; Mat 24:21 ☆ **7:16:** Isa 49:10 ☆ **7:17:** Psa 23:2; Isa 25:8; Hem 21:4

nga mataria ke het toto sapele.”

8

Sipsip Tuna Tualupa Hote Simanga Rahtele Nai Ngana

¹ Iok, nga etue nenge Sipsip Tuna tualupa hote simanga rahtele nai ngana, kileng nga lut nga tapa lelelo ke mala pol unne mana.

² Ol pe e naue angkelo rahtele nai nge temes nga NeHalang matana nge te rahite reria ngalum paena mur.

³ ✧Pe angkelo e pule mene sapiu eina kina chalemlem ngana pe at ke mes nga tunginga ana hatanga. Pe te tunge sapiu eina nge halang toto lange i ke poi tunginga ia nga tunginga ana hatanga chalemlem ngana nenge mes nga NeHalang nena kilanga seinana ngana matana. Pe makia ure neu ke pulu ngana haka lange NeHalang, luluch nga nena hana mur lochloch reria hetalaulaunga mur. ⁴ Ke angkelo neu mes nga NeHalang matana. Pe sapiu eina pulu haka kela luluch nga NeHalang nena hana mur reria hetalaulaunga nga NeHalang matana. ⁵ ✧Ke het pe angkelo neu mene oan unne nga tunginga ana hatanga, pe tal teua langa sapiu eina kina pe ulo sue ke langa ich. Ol pe kileng chalem pe kileng kurung pe ute hel alngaria onrungrung pe mangilarur.

Angkelo Henel Teiua Reria Ngalum Paena Mur

✧ **8:3:** Exo 30:1-3; Hem 5:8 ✧ **8:5:** Exo 19:16-19; Lev 16:12; Hem 11:19; 16:18

⁶ Ol pe angkelo rahtele nai neu te tatalo ala sapele ke teiua reria ngalum paena mur ⁷ ✧ pe elle iu sapele nena. Iua pe pitte matana mur nge pomanga um chatottonna pe toho nge teusil nga oan te tualolo sio langa ich. Pe te hengau lulu heke ae mur pe heilil mur lochloch nga ich ana talinga toto elle mana. Pe ich ana talinga toto iri nai pule te heporeke ero.

⁸ Iok, angkelo nei ngana iua nena ngalum paena pe tesau hote ute nge nakuna pomanga hengene palaungana nge oan ngaulala hite. Pe tesau puluch teua langa ruach pe ruach ana talinga toto elle hul ke pomanga toho. Pe ruach ana talinga toto nai, tetu ol. ⁹ Pe nga ruach ana talinga toto nenge poreke neu, urelu lochloch ngana nenge te maulul, te mete lochloch. Pe imot mur pe sulang mur pe aka kinkino ngana mur lochloch te ngaulala pule.

¹⁰ Iok, angkelo mol ngana iua nena ngalum paena pe itoch palaungana e nge matana tuaere ke manga miriole nenge hole hot, machereng hot nga tapa sana ke tuaulu sio nga ich. Tuaulu sio kela pe tamu teu nga ech tana mur pe nga ech pach haka ngana mur ana talinga toto elle mana nga ich. Pe ech tatana mur pe ech pach haka ngana mur ana talinga toto nai pule, tetu ol. ¹¹ ✧ Pe itoch nem ene laka itoch Matasike. Pe i itoch ehech ngana ia, iange heporeke lochloche ech urana ngana mur nenge tamu teu ia. Pe hehei pe hana halang te mete iange te inia ech nenge ehech toto ke pomanga miri heina.

✧ **8:7:** Exo 9:23-26; Ezk 38:22; Jol 2:30 ✧ **8:11:** Jer 9:15

12 ✨Iok, angkelo henel ngana iua nena ngalum paena pe ute heporeke chaia pe teio pe itoch mur mataria ke tetua ke nek ero ol. Ke pomalam, chaia tua ero nga sinanga koana unne pe teio pe itoch mur pule tetua ero nga miliko koana unne.

13 ✨Iok, enau la pe e esia ngie pisou nge lelehe nga tapa sana. Pe ngie neu alngana hot ke soke toto ke teke, “Musuna pol mana pe lape angkelo mol nenge tetu nei kura teiua reria ngalum paena mur. Opooi! Lape melmelenga palaungana lohot nge hehei pe hana lochloch nga ich!”

9

Angkelo Lime Ngana Iua Nena Ngalum Paena

1 ✨Iok laol, angkelo lime ngana iua nena ngalum paena pe e naue itoch nenge machereng hot nga tapa sana ke langa ich. Pe lohenga nenga polo palaungana nenge hetala ngana ero te tunge lange i ke ulolo. 2 ✨Pe nga etue nenge lohe polo palaungana neu hanna, oan pais haka. Pe oan pulu ngana neu i toto hot ke pomanga manai tana e nge te tonioia. Pe pulu ngana lau ele chaia matana pe tapa sana ke kileng au. 3 Pe sis mur te lohot nga oan pais ngana neu pe te lehe sio ke tela nga ich. Pe te mene kerkerenga nenge tehun ke pomanga ei mur. 4 ✨Pe mele hele lange iri ke teke, “A heporeke heilil pe ae ina mur nga ich ero. A heporeke laka hehei pe hana nenge NeHalang nena sach ma haka nga ramaria ero. 5 A tunge melmelenga palaungana lange hehei pe

✨ **8:12:** Ezk 32:7; Hem 6:12-13 ✨ **8:13:** Hem 9:12; 11:14 ✨ **9:1:** Hem 20:1 ✨ **9:2:** Gen 19:28; Exo 10:12-15; Jol 2:2, 10 ✨ **9:4:** Hem 7:3

hana nemur ke teio iri lime pe a hune iri ke te mete ero.” Pe melmelenga nenge te amneia nem lape leisis toto ke pomanga ei hun ngana nenge leisis toto. ⁶ ✧Pe nga etue nem hehei pe hana nemur te tuarir sakilil pe te teke te mete mana ol pe ero. Metenga e lohote nge iri ero toto.

⁷ ✧Pe sis nemur nakuria pomanga oriong mur nenge te tatalo ele iri ke tela nga hunelinga. Pe te kale heke ute hel nge pomanga iengiengka chalemlem ngana nga palpalria pe ramaria pomanga ita non ramara. ⁸ ✧Pe palpalria ina sasase ke pomanga hehei palpalria ina pe ngingiria pomanga kaone inolo mur ngingiria. ⁹ ✧Pe te helau heke ute hel nge pomanga pampa hatat ngana ke poi hele singiria. Ure nemur hatat toto ke pomanga pampa nenge poi hele hana mauturia. Pe saharia alngaria kores ke pomanga raling pe kaleu nge hulua te palia nga aperia pe te song ke ueiuei toto ke tela nga hunelinga. ¹⁰ Pe hoeria te leis ke pomanga ei mur hoeria. Reria kerkereanga tunga hoeria nenge te leisia hehei pe hana pe leisis ngana tuke teio iri lime. ¹¹ Sis nemur aria naungaala laka angkelo nenge nauelele polo nenge hetala ngana ero. Pe te hetue ene nga helenga Hipru ke Apaton pe nga helenga Krik te hetue ene ke Apolion. (Ene nemur luria mai koi – Non Soanna ngana nenge heporekreke ure mur.)

¹² Ke melmelenga nenge poreke toto, elle la het nem lo, pe nai koi te atat kura.

Angkelo Rahtele Elle Ngana Iua Nena Ngalum

✧ 9:6: Job 3:21; Jer 8:3 ✧ 9:7: Jol 2:4 ✧ 9:8: Jol 1:6 ✧ 9:9: Jol 2:5

Paena

¹³ Iok, angkelo rahtele elle ngana iua nena ngalum paena. Ol pe e longe helenga nge lohot nga sangkar henel nenge temes nga hatanga chalemlem ngana ana haro mur. Pe hatanga neu mes nga NeHalang matana. ¹⁴ Helenga neu hele lange angkelo rahtele elle ngana nenge iua ngalum paena neu ke pomai, “Angkelo henel kou te kale hite iri ke tetu nga ech tana palaungana nenge Iupratis. Ola ke oun hote rur nge iri ol.”

¹⁵ Ke pomalam angkelo neu la ke un hote rur nge angkelo henel neu. Angkelo henel neu, NeHalang tatalo ele iri ke teke lape tehun sue hehei pe hana halang nga etue nei pengpeng. Nga sinanga koana nei, pe nga etue unne nei, pe nga teio nei, pe nga hesinga nei. Tehun sue hehei pe hana lochloch nga ich ero. Tehun sue aria tuluk elle mana pe aria tuluk nai tetu. ¹⁶ Pe palinga hel ana hana mur nenge teare haka nga oriong mur, e longe nge te sisele iri pe iri hulua toto (200 milion).

¹⁷ Pe enau opekia iri nenge teare haka nga oriong mur ke pomai: Iri te heronia ure hel nge pomanga pampa hatat ngana ke poi ele mauturia. Ure nemur singiria remenmen ke pomanga era pe popopo ke pomanga tapaera pe koikoi ke pomanga hou. Pe oriong nemur palpalria pomalaka nga kaone inolo mur palpalria. Pe um nenge remenmen ke pomanga oan pe milang toto pe inangana siusiu toto lohot nga haria. Pe lohot luluch nga pulu ngana pe oan remen ngana. ¹⁸ Ke ure mol nenge te lohot nga oriong nemur haria, ngaria laka; oan remen ngana, pe pais ngana, pe um nenge remenmen ke pomanga oan pe milang

toto pe inangana siusiu toto. Pe ure mol nem te poreke toto, ke pomalam te hemete lochloche hehei pe hana nga ich ana talinga toto elle ke te mete lochloch. Pe ana talinga toto nai tetu ol. ¹⁹ Oriong nemur kikiria ngaria tunga haria pe nga hoeria pule. Pomalam te hunune hehei pe hana nga hoeria. Iange hoeria mur te hunun ke pomanga ilimo mur nenge te hunun.

²⁰ ✧Pe hehei pe hana nenge ure poreke ngana nemur te hemete iri ero, kokoes te leles aetapuna pe te hulua leteria nga reria poinga nemur ero toto. Te heto hekeke uneinei mur pe aetapuna mur nenge teume hote iri nga um chalemlem ngana mur. Pe aetapuna nemur te longo erochro, pe tenau erochro, pe te irara erochro. ²¹ Pe pule te hulua leteria nga reria poinga poreke ngana nemur ero. Nenge te hunun hana, pe te achach, pe te salaulau, pe te kemkeme.

10

Angkelo Pe Alalaha Sune

¹ Iok, enau pe e esia angkelo solaki ngana e nge sio atat nga lut nga tapa. Angkelo neu heronia ulu ke pomanga nena hengeron pe oro hetaliliu hite palpalna. Pe ramana sinaha ke pomanga chaia matana pe apena nai ape te sapellala ke pomanga oan. ² Pe rahite alalaha sune nge ulala nga penna. Ana non hemes sue apena tamalmal nga ruach sana pe apena hoihoi nga ich. ³ Pe alngana palkolong pulut ke manga kaone inolo palaungana e chau ngana. Angkelo neu alngana

✧ **9:20:** Psa 115:4-7; 135:15-18; Dan 5:23; Hem 16:9, 11

pe kileng kurung ngana nge iri rahteale nai te lohote pe te hele ke te papa ele i. ⁴ ✧ Pe e teke ehas sue kileng kurung ngana nemur luria pe ero, iange e longe mele nga lut nga tapa nge hele ke teke, “Ohas sue kileng kurung ngana iri rahteale nai nem, reria helenga luna ero. O reng hite pe o heleia lange mele ero.”

⁵ ✧ Ol pe angkelo nenge e naue nge hemes sue apena hele nga ruach pe hele nga ich neu, tul heke penna tamalmal langa lut nga tapa. ⁶ Pe poia helenga nenge kerkereng pe manmanna toto nga NeHalang ene. NeHalang i non nenge tuke maulul ke koko pe I non nenge ala hote tapa pe ure lochloch ngana nenge tetu nga tapa. Pe ala hote ich pe ure lochloch ngana nenge tetu nga ich. Pe ala hote ruach pe ure lochloch ngana nenge tetu teu nga ruach. Pe angkelo neu hele ke manmanna ke teke, “Utar nenge NeHalang letena tuanin hote ke teke poia, lape poia ke lohote pe milole ia ero. ⁷ ✧ Ke nga etue nenge angkelo rahteale nai ngana iua nena ngalum paena, NeHalang lape hemallaha hot sapele letena tuanin ngana mur. Pe letena tuanin ngana nemur lape te lohote ke manmanna ke pomanga hele nganaia lange nena hetatalonga mur.”

⁸ Pe mele nga lut nga tapa nenge hele atat nge iau neu, hele mule at nge iau ke teke, “Ola ke o mene alalaha nenge ma ke ulala nga angkelo nenge hemes sue apena hele nga ruach pe apena hele nga ich nem penna.”

✧ **10:4:** Dan 12:4, 9 ✧ **10:5:** Deu 32:40; Dan 12:7 ✧ **10:7:** Amo 3:7

⁹ ✧Ke pomalam, ela nge angkelo neu pe e long hote alalaha sune neu nge i. Pe tunge at nge iau pe hele ke teke, “O mene pe o ngaua. O ngaua pe lemene urana pe monmona nga halim ke pomanga misou eina. Pe i lape pelpule sam.”

¹⁰ Ol pe e mene alalaha sune neu nga angkelo neu penna pe e ngau sapele. E ngaua pe lemene urana pe monmona nga halik ke pomanga misou eina. E ngaua ke het pe pelpule sak ke inin hulu toto.

¹¹ Pe te hele at nge iau ke te teke, “O hetatalo sio mule lange hehei pe hana nga kileng pe kileng, pe nga mata pe mata, pe nga helenga kuena ngana mur, pe nge naungaala ana hana mur nga ich nga NeHalang letena tuanin ngana mur.”

11

NeHalang Kulosia Nena Hetatalonga Nai

¹ ✧Ol pe NeHalang tunge kula nenge te amelele ure mur aria lome ia at nge iau, pe hele at nge iau ke te teke, “O lohaka pe ola ke o amele lek tunginga ana pele ana lome, pe tunginga ana hatanga ana lome, pe o sisele hehei pe hana lochloch nenge te heto hekeke Iau nga lamau. ² ✧Pe aeteme unne nenge mapuo mes ele nge hot, o amele ana lome ero. Iange kileng unne nem e tunge lange hana lomomona ngana mur. Pe iri lape te heporeke lek Tuele Tana Nenge Heo Ngana nem ke teio iri ana non kina nai pe nai (42). ³ Pe lape e tunge kerkerenga lange lek hetatalonga nai ke te haliu hote lek helenga. Iri nai lape te pore haso pe te

✧ **10:9:** Ezk 2:8-3:3 ✧ **11:1:** Ezk 40:3; Zec 2:1-2 ✧ **11:2:** Luk 21:24; Hem 13:5

haliu hote lek helenga ke etue iri ana non kina lime iri analoch pe ana non kina analoch pe ana non kina mol (1, 260).”⁴ ✧Hana nai nem, iri ae tana nai nem nenge te hetue ke ae oliua pe pule, iri lemenga ana hemesinga haka nai nem nenge temes nga Non Soke nenge nauele ich nei matana.⁵ ✧Pe nenge teke mele mil iri nai aria ke teke hune iri, oan lape sapel hot nga haria ke ngaulele mele nem. Pe reria ngarang mur nenge te teke te hunune iri nai, lape oan ngaulele iri ke pomalam pule.⁶ ✧Pe iri nai reria kerkerenga nenge te rahele tapa sana ke pitte mol sio ero, nga etue nenge te haliu hotote NeHalang nena helenga mur. Pe iri nai reria kerkerenga nenge te poia ech ke lohot ke pomanga toho pe te heporeke ich nga urelu poreke ngana mur. Pe te poia ure nemur ke te lohot ke emule mana nga lemeria ngaria.

⁷ ✧Pe nga etue nenge iri nai te heulo hote reria helenga mur, hun-non palaungana nenge lohot nga polo palaungana nenge hetala ngana ero, ngira taua iri pe hekou sue iri pe hune iri ke te mete.⁸ ✧Pe koluria masio mana nga kue tana nga tuele tana palaungana nenge te heon heke aria Soke ia. Tuele tana nem te hakeke ke ene nai; Sotom pe Ekipto.⁹ Pe hulua nga tuele kina papalauna mur, pe nga kaleu ramana mur, pe nga helenga kuena ngana mur, pe hehei pe hana lochloch ngana nga ich, te esesia hana nai neu koluria ke etue iri mol pe sinanga koana unne e nga etue e pule pe lemeria ero nge tealohite

✧ **11:4:** Zec 4:3, 11-14 ✧ **11:5:** 2Sa 22:9; Psa 97:3 ✧ **11:6:** Exo 7:17-20; 1Sa 4:8; 1Ki 17:1 ✧ **11:7:** Dan 7:21; Hem 12:17; 13:7; 17:8 ✧ **11:8:** Luk 13:34

iri. ¹⁰ Iange hana nai neu te tunge melmelenga palaungana lange hehei pe hana lochloch nga ich. Ke pomalam hehei pe hana lochloch nga ich lape te iech toto ia iri nai nge te mete. Pe reria iechinga lohot ngana nga nenge te peupeu pe te hesongong choiong.

¹¹ ✧Iok, etue iri mol pe sinanga koana unne neu het pe NeHalang iu teu mule eingana lange iri nai ke te maul haka mule. Pe hehei pe hana nenge te naue iri nai, operia ua toto. ¹² ✧Ol pe iri nai te longe mele nge hele ke soke toto nga lut nga tapa. Pe hele lange iri nai ke teke, “Imo nai a lohaka at lakoi!” Ol pe iri nai reria ngarang mur tenau pe te esia iri nai nge te lohaka luluch nga muchmua ke tela nga lut nga tapa.

¹³ ✧Nga etue neu pengpeng mangila palaungana rur pe tuele tana neu ana talinga toto analoch ngana, ana pele mur tehutu sio. Pe hulua nge iri ana non kina lime iri analoch iri rahtele nai te mete lochloch (7,000). Pe iri lochloch ngana nenge te maulul te loiloi ele tote iri pe te heto heke NeHalang nenge are nga lut nga tapa nga kikina ngana.

¹⁴ ✧Melmelenga nenge poreke toto naingana la het nem lo, pe mol ngaria koi atat kura.

Angkelo Rahtele Nai Ngana Iua Nena Ngalum Paena

¹⁵ ✧Iok laol, angkelo rahtele nai ngana iua nena ngalum paena pe e longe hulua nga tapa nge te makul ke soke toto ke te teke,

✧ **11:11:** Ezk 37:5, 10 ✧ **11:12:** 2Ki 2:11 ✧ **11:13:** Hem 6:12; 16:18 ✧ **11:14:** Hem 9:12 ✧ **11:15:** Exo 15:18; Psa 10:16; Dan 2:44; 7:14

“Ara Soke NeHalang pe Kristus te lohot
 ke iri naungaala ana hana mur
 ke tenau ele ich lochloch.
 Pe lape tenau ele ke koko ol.”

¹⁶ Pe almasinga ana hana iri ana non kina elle
 pe henel (24) nenge teare nga reria kilanga sein
 ngana mur nga NeHalang matana, te tualou sio pe
 te tatuch sio langa ich, pe te heto heke NeHalang
¹⁷ ke te teke,

“Mo hele urana nge iong Non Soke NeHalang,
 nge Iong non nge Kikim Toto
 pe iong o tu nge nike toto
 pe otu heueu nei pule.

Pe o talun ke o nauele kileng lochloch ke ulolo
 nga lem kerkerenga.

¹⁸ ✧ Pe hana lomonmona ngana mur leteria inin
 pe Iong pule letem inin ngana lohot lo.

Pe lem haliunga ana etue lohot lo
 nenge lape o amnei teu lange iri nenge te mete
 ke ulolo.

Pe lape o tunge ure urana ngana mur
 lange lem hetatalonga mur nenge te rahite
 lem ume,

pe lem hana mur, pe iri nenge te heto hekeke em
 pule.

Pe pule nge iri nenge pingaria iuiu pe iri
 nenge pingaria iuiu ero.

Pe etue nei, Iong am etue nenge lape o heporeke
 iri nenge te hunune hehei pe hana mur nga
 ich.”

✧ **11:18:** Psa 110:5; 115:13; Rom 2:5; Hem 20:11-13

19 ✨Ol pe te lohe NeHalang nena tunginga ana pele nenga lut nga tapa. Pe NeHalang nena to-mungahel ana hohou, ma ke mallaha mana nga pele neu letena. Pe kileng chalem ngana, pe kileng kurung ngana, pe onrung ngana, pe mangila te lohot. Pe pitte eina nge rol ke pomanga sesser telot sio.

12

Heie Pe Ilimo Palaungana Nenge I Uneinei Ia

¹ Iok, hengeilang e nge nakuna altoto lochloch herura hot nga lut nga tapa. Ana hengeilang lohot ke pomai koi: Hei e heronia chaia matana ke pomanga nena hengeron pe mes haka nga teio. Pe iengiengka nenge are haka nga palpalna ana itoch iri analoch pe nai. ² ✨Ana hei sana pe melmelenga nenga hohonga poia i ke alngana haka iange lala nga hoho ngana mam lom.

³ ✨Iok, ute e pule lohot nga lut nga tapa. Ngana laka ilimo palaungana e nge singina remenmen. Ilimo neu palpalna iri rahtele nai pe ana sangkar iri analoch. Pe iengiengka iri rahtele nai te ronge palpalna nemur. ⁴ ✨Pe hoena pelsis hote itoch ana tuluk mol ngana nga tapa sana ke sio langa ich. Pe mes nga hei neu matana ke teke tone hei neu tuna nga etue nenge hoho hote. ⁵ ✨Iok, hei neu hoe tuna tamane ngana e nenge lape rahite nena kula lekina ngana pe nauele hulua lochloch nga ich. Ke hei neu hoe tuna neu pe angkelo e chalem heke ke laia nge NeHalang nga nena kilanga seina

✨ **11:19:** Hip 9:4; Hem 8:5; 15:5; 16:21 ✨ **12:2:** Mic 4:10

✨ **12:3:** Dan 7:7 ✨ **12:4:** Dan 8:10 ✨ **12:5:** Psa 2:9; Isa 7:14; 66:7; Hem 19:15

ngana. ⁶ Pe hei neu ua ke langa ich sana lomona nenge NeHalang tatalo ele i ia. Pe lape tenau ele i nga kileng nem ke etue iri ana non kina lime iri analoch pe ana non kina analoch pe ana non kina mol (1,260).

⁷ ✧Ol pe hunelinga lohot nga lut nga tapa. NeHalang nena angkelo palaungana nenge ene Mikael pe pekngana mur, iriul ilimo palaungana neu pe nena tula mur ke te hunel. ⁸ Pe angkelo Mikael pe pekngana mur te hekou sue ilimo neu pe nena tula mur pe te lope hote iri nga lut nga tapa. ⁹ ✧Pe tesau sue ilimo palaungana neu luluch nge nena tula mur ke tela nga ich. Pe ilimo palaungana neu i uneinei pe i ur halangana toto nenge te hetue ke non soanna ngana. Pe ene e pule laka Satan. I pallaka ia hulua nga ich ke te nanasia poinga poreke ngana.

¹⁰ ✧Ol pe e longe mele nge haliu ke soke toto nga lut nga tapa ke teke,

“Heueu ta mene maulinga ke koko nge ara Soke NeHalang.

Kikina ngana pe nena naualanga pe nekinga lohot nga mallaha ke ulolo.

Pe Kristus nenge i sipona tal hote,

Talune ana ume ke nauele hehei pe hana nga kikina ngana.

Pe non soanna ngana nem laka tesul hote i nga lut nga tapa lo,

iange i hele porekreke titira mur.

Hele porekreke iri nga NeHalang matana ke kokoes

✧ **12:7:** Iut 9 ✧ **12:9:** Gen 3:1, 14; Luk 10:18; 22:31; Hem 20:2

✧ **12:10:** Job 1:9-11; Zec 3:1

nga sinanga pe nga miliko.

11 Pe titira mur te hekou sue i nga Sipsip Tuna eina,
pe nga nena helenga manmanna ngana
nenge te haliu hottote.

Iri te hile hot tote singiria
pe te matau metenga ero.

12 ✧ Ke pomalam imo nenge atu nga lut nga tapa a
iech toto.

Pe imo lochloch nenge atu nga ich pe nga ruach
letena

lape a amneia melmelenga palaungana
iange non soanna ngana nem laka tesul hote
ke sio lange imo lo!

Pe non soanna ngana nem letena inin toto
iange eteia ke ana etue choro mana ol.”

13 Pe ilimo neu eteia nge tesul sue i langa ich lo,
pomalam tango rere hei nenge hoe tuna tamane
ngana nem. 14 ✧ Pe NeHalang tunge ngie pisou
palaungana sahana nai lange hei neu ke leheia.
Pe lehe kela tu ke kangkanga ilimo neu ana nga
ich sana lomona nenge te tatalo ele i ia. Pe lape
tenau ele i nga kileng nem ke hesinga mol pe teio
iri rahtele elle. 15 Pomalam ilimo palaungana neu
muta hote ech nge pomanga ech tana ke nanasia
hei neu ke teke hole hote i. 16 Pe ero, iange ich ha-
laua hei neu. Ich hanna pangpanga ke pomanga
polo e pe halaua hei neu ke tone ech tana nenge
ilimo palaungana neu muta hote. 17 ✧ Ol pe ilimo
neu letena inin taua hei neu. Pomalam lange hei
neu tutuna mur hel pule ke iriul te hunel. Ngana
laka iri nenge te nanasia NeHalang nena hotonga

✧ 12:12: Isa 44:23; 49:13
Hem 11:7

✧ 12:14: Dan 7:25; 12:7

✧ 12:17:

mur pe te nanas tau tote helenga manmanna toto ngana nenge Iesus hemallaha hote. ¹⁸ Pe ilimo palaungana neu mes nga ruach ilina nga pepei.

13

Ur-Inolo Nenge Lohaka Nga Ruach Letena

¹ ✧Ke het pe e naue ur-inolo e nge lohaka nga ruach letena. Pe ur-inolo neu palpalna iri rahtele nai pe ana sangkar iri analoch. Pe iengiengka iri analoch te rongo heke ana sangkar nemur. Pe hesisinga ana helenga mur nenge latautaua NeHalang, tetu nga palpalna rahtele nai neu. ² ✧Pe ur-inolo nenge e naue neu, nakuna pomalaka nga naumiliko inolo palaungana e nenge singina lihoho ngana teu sisil. Pe apena huhuna mur te purpure ure nenge ene pea apena huhuna mur. Pe hanna hote laion hanna. Pe ilimo palaungana neu tunge kikina ngana pe kilanga seina ngana pe kerkerenga nenge nauele kileng, lange ur-inolo neu. ³ ✧Pe ur-inolo neu palpalna e nakuna pomanga tetua hune ana io ke mete, pe ana io munna meu mule pe maul haka mule. Pe hehei pe hana lochloch ngana nga ich te memeleia ur-inolo neu nena kerkerenga pe te nanasia i. ⁴ Pe te heto heke ilimo palaungana neu iange tunge kerkerenga lange ur-inolo neu. Pe pule te heto heke ur-inolo neu pe te hele, “Itei toto nenge lape lohot ke pomanga ur-inolo nei? Pe itei toto nge ana seilil ke iri nai te hunel?” ⁵ ✧NeHalang i sipona heheleia ur-inolo neu ke hele ke heto hekeke ene pe hele

✧ **13:1:** Hem 12:3; 17:3, 7-12 ✧ **13:2:** Dan 7:4-6 ✧ **13:3:** Hem 17:8 ✧ **13:5:** Dan 7:8, 25; 11:36; Hem 11:2

porekreke NeHalang. Pe lape poia ana ume ke teio iri ana non kina nai pe nai (42) iange mene kerkerenga ke ulolo. ⁶ Pe talun ke hele poreke NeHalang pe he porekreke NeHalang ene. Pe he sisia kileng nenge NeHalang tuia pe iri lochloch ngana nenge tetu nga lut nga tapa. ⁷ ✧Pe pule NeHalang tunge kerkerenga lange ur-inolo neu ke iriul NeHalang nena hana mur tehun elel pe hekou susue iri. Pe NeHalang tunge kerkerenga lange i ke nauele tuele kina papalauna mur, pe kaleu ramana mur, pe nga helenga kuena ngana mur, pe hehei pe hana lochloch ngana nga ich. ⁸ ✧Pe hehei pe hana lochloch nenge te tunga ich, lape te heto heke ur-inolo neu ene. Pe iri nenge eria masio nga maulinga ke koko ana alalaha lo, lape te heto heke ur-inolo neu ene ero. Iange NeHalang ala hote tapa pe ich ero kura pe has sue eria mur ke ulolo nga Sipsip Tuna nenge te hune, nena alalaha. Pe alalaha nem maulinga ke koko ana alalaha ia.

⁹ Apal talngamo pe a longo ke nek. ¹⁰ ✧Nenge teke NeHalang lemene ke te laua nena hana mur hel ke tema teu nga tuele au ngana, lape te laua iri pe te laia iri ke manmanna. Pe nenge teke NeHalang lemene ke te hune nena hana mur hel nga io, lape te hune iri nga io ke manmanna. Ke pomalam iok, NeHalang nena hana mur temes ke kerkereng nga leteria manmanna ngana.

Ur-Inolo Nenge Lohaka Nga Ich Letena

✧ **13:7:** Hem 11:7 ✧ **13:8:** Psa 69:28; Hem 17:8; 20:12, 15; 21:27

✧ **13:10:** Jer 15:2; 43:11; Hem 14:12

11 Ol pe e naue ur-inolo e pule nge lohaka nga ich letena. Ur-inolo neu ana sangkar iri nai ke pomanga sipsip mur pe hele ngana pomanga ilimo palaungana nenge i uneinei ia. 12 Pe ur-inolo nenge lohote rume nei, tu luluch nga nenge lohote tala pe mene kerkerenga ke pomanga nenge lohote tala. Pe echia hehei pe hana lochloch ngana nga ich ke te heto heke ur-inolo nenge lohote tala. Nenge palpalna e nakuna manga tetua hune ana io pe ana io munna meu mule lo. 13 ✧Ur-inolo nenge lohaka nga ich letena neu poia ure halang ke te lohote manmana. Pe ure e nge poi hote, ngana laka nenge long sue oan nga tapa ke sio at nga ich ke hehei pe hana lochloch te naue. 14 Pe iu sue oan nenge neu nga kerkerenga nenge NeHalang tunge lange i, ke halaua ur-inolo nenge lohote tala. Pe nga poinga nem, pallaka ia hehei pe hana lochloch ngana nenge tetu nga ich pe hele lange iri ke teles hote ur-inolo nenge lohote tala ramana nga aetapuna ke te heto heke i. Ngana laka ur-inolo nenge tetua hune palpalna elle ana io pe ana io munna meu mule lo. 15 Pe ur-inolo nenge lohaka nga ich letena neu, NeHalang tunge kerkerenga lange i ke iu teua eingana langa nenge lohote tala nena lelenga nenge teles hote nga aetapuna ke hele. Hele pe hemete hehei pe hana nenge te heto heke i ero ke te mete. 16 ✧Pe ur-inolo neingana nenge lohaka nga ich letena neu, echia hehei pe hana lochloch ke tetal haka sach nge iri. Iri nenge reria ure halang, pe nenge reria ure halang ero, pe iri nenge te umume nge hana hel, pe nenge teume

✧ 13:13: 1Ki 18:24-39; Mat 24:24; Hem 19:20 ✧ 13:16: Hem 14:9-11; 16:2; 20:4

nge hana hel ero, pe iri nenge pingaria iuiu, pe nenge pingaria iuiu ero. Hehei pe hana nemur, ur-inolo neu echia iri ke tetal haka sach nga peria tamalmal, nem pe nga ramaria. ¹⁷ Pe tehas ia ur-inolo nem ene nga sach nenge tetal heke nge iri nem. Ke pomalam iri nenge ur-inolo nem ene mahaka nge iri, iri mana lape te olia pe teia reria lulu. Pe iri nenge ur-inolo ene mahaka nge iri ero te olia pe teia reria lulu e ero.

¹⁸ Ure nei sangsang letematana ngana. Mele nenge letena matana lape sisala luluche ur-inolo nem ene huhuna mur ke nek pe letena matana ia. Iange ene huuna nemur i none ene ia. Ke ur-inolo nem ene huuna mur koi nenge 666. (Ana non kina lime iri rahtele elle pe ana non kina mol pe rahtele elle.)

14

Sipsip Tuna Pe Nena Hana Mur Nge Iri 144,000

¹ Ol pe e teke enau pe e esia Sipsip Tuna nge mes nga Hengene Nge Sion. Pe hana nenge tehas heke Temene ene nga ramaria temes luluch nge I. Hana nemur iri ana non kina lime iri analoch iri ana non kina lime, pe ana non kina lime iri analoch iri ana non kina nai pe ana non kina lime iri analoch iri henel (144,000). ² ✧Pe e longe mele nge hele nga lut nga tapa. Pe hele ngana palkolong pulut ke pomanga nale hau ngana pe kileng kurung ngana. Pe pule e longe mele hel nge te taktakue aria milollo. ³ ✧Pe te peua aria peunga heueu ngana nga kilanga seinana ngana matana, pe

✧ **14:2:** Hem 1:15; 19:6 ✧ **14:3:** Isa 42:10; Hem 5:9; 7:4

nga ure maulul ngana henel neu pe almasinga ana hana nemur mataria. Mele eteia peunga neu ero pe iri nenge NeHalang ol hot mule iri ke ulolo te eteia. Ngana laka NeHalang nena tula mur nenge iri ana non kina lime iri analoch iri ana non kina lime, pe ana non kina lime iri analoch iri ana non kina nai, pe ana non kina lime iri analoch iri henel nem (144,000). ⁴ Hana nemur tetu ke te pengpeng toto pe te salau rara lange hehei ero. Pe te nanasia Sipsip Tuna ke tela nga kileng lochloch ngana nenge lala ia. Iri NeHalang mene mule iri ke ulolo nga hehei pe hana nga ich leteria. Pe tepoi ke pomanga ngaunga nenge tetak lohe hote nga ume ke tunginga ana. Ke NeHalang pe Sipsip Tuna te mene tele iri ke reria hana mur ia iri. ⁵ Pe kokoes te hele ke manmanna pe te pallaklaka erochro. Pe pule te poia poinga sususun ngana e ero toto.

Angkelo Mol Reria Haliunga

⁶ Ol pe e esia angkelo e pule nge lelehe nga tapa sana. Pe angkelo neu mene helenga urana toto ngana nenge tuke koko. Pe teke haliu hote lange hehei pe hana lochloch ngana nga ich. Nga tuele kina papalauna mur, pe nga kaleu ramana mur, pe nga helenga kuena ngana mur. ⁷ Pe haliu ke soke toto ke teke, “Imo apoi ke neklange NeHalang pe a heto heke I, iange ana etue nenge amnei teu nga hulua lochloch nga ich reria poinga mur ngana koi lohote lo. A heto heke tote I. Iange I ala hote tapa pe ich pe ruach pe ech mur lochloch.”

⁸ ✧Iok, angkelo neingana nanas pe haliu ke teke, “Tuangachol nenge NeHalang tunge heporeke pe

✧ **14:8:** Isa 21:9; Jer 51:7-8; Hem 17:2; 18:2-3

sisparai ia tuele tana palaugana nenge Pabilon ke ulolo! Iange i heinia tuele kina mur lochloch ke aria hauaua hulu nga nena poinga nenge salaulau ana olenga tele ana ech kerkereng ngana nenge palleke.”

⁹ ✧Iok, angkelo mol ngana lohote pe haliu ke soke toto ke teke, “Mele hel nenge te heto heke ur-inolo pe nena lelenga nenge teles hote pe tehas heke ana has nga peria pe nga ramaria, ¹⁰ ✧iri lape te inia uain nenge NeHalang letena inin ngana ana. Uain nem kerkereng toto pe ngana kou te tatalo ele, pe teling teua nga NeHalang letena inin ngana ana eulinga ke ulolo. Ke iri lape te amneia melmelenga nga oan pe nga um nenge remenmen ke pomanga oan pe milang toto pe inangana siusiu toto. Pe te amneia melmelenga nem nga NeHalang nena angkelo mur nenge te pengpeng toto mataria pe nga Sipsip Tuna matana. ¹¹ ✧Pe oan nem pulu ngana tuke kokoes mana. Ke iri nenge te heto hekeke ur-inolo pe na lelenga nenge teles hote pe iri nenge tehas heke ana has nge iri, lape te amneia melmelenga ke kokoes mana nga sinanga pe nga miliko pe tetah eingaria ia ero.” ¹² ✧Ke pomalam, urana nge NeHalang nena hana mur temes ke kerkereng toto. Iri nenge te rahat tote nena hotonga mur pe iri nenge leteria manmanna nge Iesus.

¹³ Ol pe e longe mele nge hele nga lut nga tapa ke teke, “Ohas sue helenga nei ‘Talun heueu nei

✧ **14:9:** Hem 13:12-17 ✧ **14:10:** Gen 19:24; Psa 75:8; Isa 51:17, 22; Jer 25:15-16; Ezk 38:22; Hem 16:19; 20:10 ✧ **14:11:** Isa 34:10

✧ **14:12:** Hem 13:10

ke laol mele hel nenge leteria manmanna nge Non Soke pe te mete lape te iech toto.’ ”

Pe Opepengpeng hele ke teke, “Oe, manmanna! Lape teat luluch nga reria poinga urana ngana mur nga tapa pe te amneia melmelenga e ero ol.”

Lulunga Nenga Ich

¹⁴✧Iok, enau pe e esia ulu hussu ngana pe e naue mele nge nakuna mange Non Tuna nge are haka nga ulu neu. Ana non ure iengiengka chalem ngana nga palpalna pe rahite nena eke nge matana toto. ¹⁵Pe angkelo e i hot nga tunginga ana pele pe hele ke soke toto lange I nenge are haka nga ulu neu ke teke, “Lulunga ana etue at lo! O mene am eke pe o talun ke o lulu ol, iange ngaunga nemur nga ich te mera tah ke ulolo.” ¹⁶Pomalam I nenge are haka nga ulu neu, tele ana eke ke lululu hote ngaunga nga ich.

¹⁷Iok, angkelo e pule i hot nga tunginga ana pele nga lut nga tapa. I pule mene ana eke e nge matana toto. ¹⁸✧Pe angkelo e pule nenge nauele oan, i nga tunginga ana hatanga ke at pe alngana ke soke toto lange i nenge mene ana eke nenge matana toto, ke teke, “Out hoa uain tahena mur nga ich pe o takiraua iri iange nganangana mur temera lochloch ke ulolo.” ¹⁹Pomalam angkelo neu hetele ana eke ke ut hoa uain tahena mur pe takiraua nganangana mur. Pe sau teua iri nga topro palaungana nenge te kolue nga ae lekina ngana. Topro neu te umeia ke uain nganangana mur aria ia, nenge tetua ule iri ke eiria lohot. Pe topro neu heilangia NeHalang letena inin ngana.

20 ✧Ke uain nganangana nemur te tuaule iri nga topro neu letena. Pe topro neu manga tuele tana palaungana rumena nenge hot. Pe toho lele hot nga topro neu letena nenge te tuaule uain nganangana mur ia. Pe lele hot ke sase toto ke ana lome iri ana non kina lime iri mol (300 kilomita) pe kon haka ke ana lome elle pe tulio. (lome elle pe hakekena)

15

Angkelo Rahtele Nai Pe Melmelenga Rahtele Nai

¹ Iok, e naue hengeilang e nge nakuna altoto lochloch lohot nga lut nga tapa. Hengeilang nenge e naue neu ngana laka: Angkelo iri rahtele nai nge teat luluch nga melmelenga mur nge iri rahtele nai. Melmelenga nemur melmelenga leleis ngana mur iange lape te lohot ke het pe NeHalang letena inin ngana het sapele.

² Pe e naue ute e nge nakuna pomanga ruach melona nge achouchou pe sinaha ke pomanga silonga nge teusil nga oan. Pe e naue NeHalang nena tula mur nenge te hekou susue ur-inolo pe na lelenga nenge teles hote nga aetapuna pe ene huuna mur. Hana nemur e naue iri nge te rahite aria milollo mur nenge NeHalang tunge lange iri pe temes nga ruach melona neu ilina. ³ ✧Pe tepeu hote Moses iri nai Sipsip Tuna aria peunga. Moses i NeHalang nena tula nenge umume nge I. Pe hana nemur te peupeu ke pomai koi,
 “Non Soke NeHalang, Iong non nge Kikim Toto,
 pe lem ume mur te lohot ke altoto lochloch.

✧ **14:20:** Isa 63:3; Hem 19:15 ✧ **15:3:** Exo 15:1; Psa 139:14; 145:17

Iong naungaala ana non pe O nauele kileng lochloch.

Pe lem poinga mur urana pe pengpeng toto.

4 ✧ Non Soke, hulua lochloch te mataua Iong
pe te heto heke tote em
iange Iong non nge Heo Ngana Toto.

Pe hulua nga tuele kina mur lochloch, lape teat
ke te heto hekeke Iong.

Iange lem poinga mur te pengpeng toto
pe hulua te esia ke mallaha ke ulolo.”

5 ✧ Iok, hana nemur tepeu ke het pe e naue NeHalang nena pelpele nenge tepoi tunginga ana pele ia. E naue nge mes nga lut nga tapa pe ulala ke ulolo. 6 Pe angkelo rahtele nai nenge teat lulich nga melmelenga rahtele nai nem tei hot nga tunginga ana pele neu. Pe te heronia hengeron urana ngana mur nge lemlen pe chalemlen. Pe te panreke kalolo chalemlen ngana mur. 7 Ol pe ure maulul ngana henel neu elle nge iri mene kaliu chalemlen ngana mur nge iri rahtele nai pe tunge lange angkelo rahtele nai neu. Pe kaliu rahtele nai nemur te muta ia NeHalang nenge tuke koko, letena inin ngana mur. 8 ✧ Pe NeHalang nena hemalmalinga palaungana pe kikina ngana toto, te muta nga tunginga pele neu letena. Pe ara pele teu la pulut nga pele neu letena ero toto kela het nga etue nenge angkelo rahtele nai neu te heulo hote reria ume ke tehet, nga ure poreke ngana rahtele nai neu.

✧ 15:4: Psa 86:9; Jer 10:6-7 ✧ 15:5: Exo 38:21 ✧ 15:8: 1Ki 8:10-11; 2Ch 5:13-14; Isa 6:4

16

NeHalang Letena Inin Ngana Ana Kaliu Iri Rahtele Nai

¹ Ol pe e longe mele nge haliu ke soke toto nga tunginga ana pele neu. Pe hele lange angkelo rahtele nai neu ke teke, “A mene NeHalang letena inin ngana ana kaliu rahtele nai nem pe a eusiling hote ke sio langa ich.”

² ✧Iok, angkelo elle ngana eusiling hote NeHalang letena inin ngana nga nena kaliu ke pasiling sue ke langa ich. Pomalam sikilla lohote nge hehei pe hana nenge tehas heke ur-inolo ana has nge iri pe te heto hekeke nena lelenga.

³ ✧Pe angkelo nai ngana pasiling sue nena kaliu nga ruach pe ruach hul ke pomanga toho. Pe ure lochloch ngana nenge te maulul pe tetu nga ruach letena te melu lochloch.

⁴ Iok, angkelo mol ngana eusiling hote nena kaliu nga ech matana pachpach hot ngana mur pe nga ech tatana mur pe ech nemur tehul ke pomanga toho. ⁵ Ol pe e longe angkelo nenge nauete ech mur nge hele ke teke,

“NeHalang, long otu nge nike toto pe otu heueu nei

pe long non nge Heo Ngana toto.

Pe urana toto nge o tunge tuangachol

lange hana porekreke ngana nemur.

⁶ O tunge tuangachol lange iri ke te inia toho iange iri te hune lem hana mur pe lem hetalonga mur ke eiria lele iri nga ich!”

✧ 16:2: Exo 9:10; Hem 13:12-17 ✧ 16:3: Exo 7:17-21

7 ✧Pe e longe helenga e nge lohot nga tunginga ana hatanga ke teke,
 “Oe Non Soke NeHalang, Iong non nge Kikim Toto!
 Pe o amnei teu ngam nga ure mur,
 manmanna pe pengpeng toto!”

8 Iok, angkelo henel ngana eusiling heke nena kaliu nga chaia matana. Pomalam chaia matana mene nena kerkerenga nenge mak tote hehei pe hana ke pomanga oan. 9 ✧Pe chaia milang ngana mak tote iri pe te hele poreke NeHalang ene. NeHalang I non nge kikina toto pe nauele melmelenga nemur. Pe hehei pe hana te hulua leteria nga reria poinga poreke ngana mur ero pe te heto heke I ero toto.

10 ✧Iok, angkelo lime ngana eusiling heke nena kaliu langa ur-hinolo nena kilanga seina ngana, pe miliko sio sapele nga kileng nemur nenge ur-inolo nauele iri. Pe hehei pe hana tetua sereia melmelenga nenge lohot nge iri ke elela. 11 Reria chanchan mur te tahala pe te leisis toto pe te hele poreke NeHalang nenge tunga lut nga tapa. Pe te hulua leteria nga reria poinga poreke ngana mur ero toto.

12 ✧Iok, angkelo rahtele elle ngana eusiling hote nena kaliu langa ech tana palaungana nenge Iupratis, pe ech neu soso pe tal naungaala ana hana nemur, nga chaia haka ngana reria kue ia. 13 Ol pe e naue ur-lomona opene poreke ngana iri mol nge nakuria pomanga chauchar. Elle lohot nga ilimo palaungana nenge uneinei ia hanna, pe e lohot nga ur-inolo neu hanna, pe e lohot nga

✧ **16:7:** Psa 19:9; Hem 15:3 ✧ **16:9:** Hem 9:20-21 ✧ **16:10:** Exo 10:22; Isa 8:21-22 ✧ **16:12:** Isa 11:15

hetatalonga pallaklaka ngana hanna. ¹⁴ ✧ Iri mol uneinei nena lelenga mur ia iri pe tepoi hote ure halang ke te lohot manmana. Pe te eukiraua naungaala ana hana mur nga kileng lochloch nga ich pe tepa heke iri ke te palhel luluch nge Non Soke pe nena hana mur nga NeHalang nenge Kikina toto ana etue palaungana.

¹⁵ ✧ (Non Soke hele, “A longo ke nek! Iau lape eat ke pomanga none nenge achach! Pe mele nenge tatalo ele i ke kokoes lape iech toto pe meia i ero!”)

¹⁶ ✧ Ol pe ur-inolo opene mol neu te eukiraua naungaala ana hana mur nga kileng nenge te hetue nga helenga Hipru ke Amaketon. (Hunelinga ana hasa)

¹⁷ Iok, angkelo rahtele nai ngana eusiling hote nena kaliu nga tapa sana. Pe haliunga e nge soke toto lohot nga kilanga seina ngana nga tunginga ana pele ke teke, “Ure lochloch ngana het pam lo!”

¹⁸ ✧ Ol pe kileng chalem ngana inlemlem, pe kileng kurungrung, pe ute hel alngaria onrungrung, pe mangila palaungana rurur. Nga talun ngana toto hehei pe hana te lohot ke tetu nga ich pe mangila e nge pomai lohot ero. Pe nenge nei palaungana toto. ¹⁹ ✧ Pomalam, tuele tana palaungana nenge Papilon ana ich chach ke sachana mol. Pe tuele tatana mur nga kileng lochloch ngana nga ich te kurung sio lochloch. Pe NeHalang letena metene tuele tana palaungana nenge Papilon nena poinga poreke ngana mur. Ke pomalam tunge uain nenge muta nga letena inin ngana ana eulinga lange i ke

✧ **16:14:** Hem 19:19 ✧ **16:15:** Mat 24:43-44; Hem 3:3 ✧ **16:16:** Zec 12:11 ✧ **16:18:** Hem 4:5; 8:5 ✧ **16:19:** Hem 14:10

inia. ²⁰ ✧ Pe mimio mur pe hengene mur te erue, pe mele nau mule iri ero ol. ²¹ ✧ Pe um chatottonna papalauna te machereng hot nga tapa sana pe telot sio ke pomanga pitte ke tema hunune hehei pe hana. Pe um chatottonna nemur te meena ngaria iri ana non kina nai pe analoch (50 kg). Pe hehei pe hana te hele poreke NeHalang nga melmelenga nenge te amneia nga pitte nenge matana rol ke pomanga um chatottonna. Iange te amneia melmelenga nem ke poreke toto.

17

Salaunga Ana Heie Pe Ur-Inolo

¹ ✧ Iok, angkelo iri ratele nai te eusiling ke kaliu iri rahtele nai. Pe elle nge iri at nge iau pe hele at nge iau ke teke, “Oi at ke e henonoua iong nga melmelenga nenge lape lohote nge hei salaunga kina nenge are rochroi nga ech tatana mur. ² ✧ Hei neu, naungaala ana hana mur nga ich te tomtomia i. Pe heinia hehei pe hana nga ich ke aria hauaua hulu nga nena poinga poreke ngana nenge salaulau ana ech kerkereng ngana nenge palleke.”

³ ✧ Ol pe Opepengpeng roro heke iau pe angkelo neu mene iau ke mola nga ich sana lomona. Pe nga lamau e naue heie nge are haka nga ur-inolo remenmen ngana e ona. Pe ur-inolo neu palpalna mur iri rahtele nai pe ana sangkar iri analoch. Pe NeHalang ana hesisinga ana helenga mur te

✧ **16:20:** Hem 6:14 ✧ **16:21:** Exo 9:23-24; Hem 11:19 ✧ **17:1:** Jer 51:12-13 ✧ **17:2:** Isa 23:17; Jer 51:7; Hem 14:8 ✧ **17:3:** Hem 13:1

rongo heke singina lochloch. ⁴✧Pe hei neu heronia hengeron nenge kunkun pe nenge remenmen. Pe alheke tote i nga um nenge singina insachsach, pe koikoi ke pomanga lauta, pe nga silo sachanchana nenge te insachsach, pe nga relem utona nenge kunkun pe insachsach. Pe rahite eulinga e nge insachsach pe koikoi ke pomanga lauta nga penna. Pe eulinga neu muta ia olenga tele pe poinga porekreke ngana mur nga nena poinga nenge salaulau. ⁵ Pe hasinga tapuna ngana e ma haka nga ana hei ramana pe luna pomai koi:

“TUELE TANA PALAUNGANA NENGE PAPILON,
HEHEI SALAULAUNGA KINA MUR, PE POINGA
POREKE NGANA MUR NGA ICH KIRIA.”

⁶ ✧Pe hehei pe hana nga kileng neu tehun lapue NeHalang nena hana mur nenge te nanas tau tote Iesus nena poinga mur. Pe e naue hei neu nge in ke ana hauaua iange inia NeHalang nena hana mur nenge te hune iri tohoria.

E naue ke pomau pe ngak lohot. ⁷ ✧Ol pe angkelo neu onteia iau, “Ngam lohot ia utar? Ngam lohot ia kau ur-inolo nenge palpalna iri rahtele nai pe ana sangkar iri analoch pe hei nenge are haka nga ona mau? Iok, lape e hemallaha hote luna lange iong ol. ⁸ ✧Ur-inolo nenge o naue nem, maulul nge nike pe heueu nei tu ero ol pe nga hoena lape lohaka mule nga polo palaungana nenge hetala ngana ero pe at mule. Pe at mule ngana nem lisala ngana lalom, iange Kristus lape hekou sue i ke het heulo sapele. Nge nike toto NeHalang ala hote tapa pe ich ero kura pe has sue hehei pe hana

✧ **17:4:** Jer 51:7; Hem 18:16 ✧ **17:6:** Hem 18:24; 19:2 ✧ **17:7:** Hem 13:1 ✧ **17:8:** Dan 12:1; Hem 11:7; 13:7

hel eria nga maulinga ke koko ana alalaha. Pe iri nenge eria masio nga alalaha nem ero lape te naue ur-inolo nei pe lape te rura toto. Iange i maulul nge nike pe heueu nei tu ero ol pe nga hoena lape lohote mule.

⁹“Ure nei sangsang lete matana ngana. Ur-inolo palpalna iri rahtele nai nem luria laka: Sasana iri rahtele nai nenge hei neu mes hakaka ia. Pe luria e pule lataua naungaala ana hana mur nge iri rahtele nai. ¹⁰ Naungaala ana hana nemur lime te mete ke ulolo, pe elle i naungaala ana non heueu nei, pe elle nge iri lape atat kura. Pe nga etue nenge at lape nauele kileng ke musuna pol mana. ¹¹ Pe naungaala ana hana rahtele nai neu pekngaria laka ur-inolo nenge maulul nge nike pe heueu nei tu ero ol pe lala nga het heulo ngana lo.

¹² ✧ “Pe sangkar iri analoch nenge o naue nem te heilangia naungaala ana hana mur nge iri analoch nge te mene kerkerenga ero kura. Pe iri lape te mene kerkerenga ke te lohote ke iri naungaala ana hana mur. Pe lape teume luluch nge ur-inolo neu ke tenau ele kileng mur nga sinanga koana unne sune elle mana. ¹³ Pe iri leteria matana ngana elle mana. Ke pomalam lape te tunge kikiria ngaria pe reria kerkerenga nenge tenau ele kileng lange ur-inolo neu. ¹⁴ Pe lape te hunel luluch nge Sipsip Tuna. Pe Sipsip Tuna pe nena tula mur nenge hesilei hote iri pe iua iri pe leteria manmanna nge I, lape te hekou sue hana nemur. Iange Sipsip Tuna i Non Soke nenge soke toto nge hana soksoke ngana mur pe I Naungaala

✧ **17:12:** Dan 7:7, 24

ana non nenge palaungana toto nge naungaala ana hana mur.”

¹⁵ Ol pe angkelo neu hele at nge iau ke teke, “Pe ech nemur nenge o esia nge hei salaunga kina nem are rochroi nge iri, te heilangia laka tuele kina papalauna mur, pe hehei pe hana lochloch nga mata pe mata, pe helenga kuena ngana mur.

¹⁶ ✧Pe ur-inolo pe sangkar analoch nenge o esia iri nem lape lemeria ero ia hei nem. Pe lape te poia hei neu ke tungana poreke nga nenge te mene nena urelu mur pe singina lachlach mana pe tesau heke i langa pel sapel ngana. ¹⁷ NeHalang i sipona tung teua lete matana ngana nga hana nemur leteria, ke pomalam te tunge reria kerkerenga nenge tenau ele kileng lange ur-inolo neu. Pe lape ur-inolo neu nauele iri kela het nga etue nenge NeHalang letena tuanin ngana mur pe nena helenga mur te lohote ke manmanna. ¹⁸ Pe hei nenge o esia nem heilangia tuele tana palaungana nenge nauele naungaala ana hana mur lochloch nga ich.”

18

NeHalang Heporeke Tuele Tana Nenge Pabilon

¹ Iok, ure nemur te lohote ke het pe e naue angkelo e nge sio atat nga lut nga tapa. Angkelo neu kikina ngana palaungana toto pe nena hemalmalinga tualeme hatalia ich lochloch. ² ✧Pe haliu hot ke soke toto ke pomai,

“Tuangachol nenge NeHalang tunge heporeke pe sisparai ia

✧ **17:16:** Hem 18:8 ✧ **18:2:** Isa 13:21; 34:11-14; Jer 50:39; Hem 14:8

tuele tana palaungana nenge Papilon ke
 ulolo!
 Pe kileng nem tal uneinei mur reria kileng ia ol.
 Pe ur-lomona mur nenge te poreke
 pe ngie nemur nenge muna ulu
 pe nenge te poreke toto tetu ia pule.
³ Pe NeHalang heporeke iange nga
 nena poinga nenge salau halali.
 Pe nena poinga nem ana olenga tele,
 palleke ana ech kerkereng ngana.
 Pe ech kerkereng ngana nem tunge
 ke tuele kina mur lochloch te inia ke ulolo.
 Pe naungaala ana hana mur lochloch
 nga ich te tomtom ia i.
 Pe i meia i ero toto nga nena poinga poreke ngana
 mur,
 nenge ollaka hotote hana nenge teii ia reria
 lulu leteria.
 Pe heole iri nga reria lulu uruna
 ke pomalam poia iri ke reria ure halang toto.”
⁴ ✧ Ol pe e longe mele nge hele nga lut nga tapa
 ke teke,
 “Lek hana mur a ua hot nga kileng nem!
 Atal teu luluche imo langa poinga poreke
 ngana
 nga tuele tana nem ero.
 Pomalam, melmelenga nenge lohot nge iri
 lape lohot nge imo ero.
⁵ ✧ Iange reria poinga poreke ngana mur
 te muta haka toto kela nga lut nga tapa ke
 ulolo.
 Pe NeHalang letena lilil ele

✧ **18:4:** Isa 48:20; Jer 50:8; 51:6, 45; 2Ko 6:17 ✧ **18:5:** Gen
 18:20-21; Jer 51:9

poinga poreke ngana nemur ero.

6 ✧Utar nenge i sipona tung hote lo, a tung mule lange i ke purpur tote nenge tunge lange imo.

Pe poinga mur nenge poia lo, a tuachol ia lange i ke henai.

A palleke ana ech kerkereng ngana nga i sipona ana eulinga pe a poia ke ehech toto ke inia

ke pomanga nenge palleke ke a inia pe amo hauaua ia.

7 ✧Isipona tal heke tote i ke teke i hei palaungana lo pe heto chonchonchone i.

Ke pomalam a tunge melmelenga ke milang toto lange i ke tangia nga nena poinga poreke ngana nem.

Ana hei helele nga letena ke teke,

‘Tau hei palau pe eare nga lek kilanga seina ngana pe etu pakar ero.

Ke pomalam ute pele nge hetang ia iau ero!’

8 ✧Ke nga nem, melmelenga nemur lape te lohote nge i nga etue elle mana:

uringa pe tanginga pe metenga.

Pe lape oan ngaulala hite i.

Iange Non Soke NeHalang kikina ngana palaungana toto

pe Isipona lape tunge tuangachol nemur lange hei neu.

9 ✧ “Pe naungaala ana hana mur lochloch nga ich te naue oan pulu ngana nenge ngaulala hite

✧ 18:6: Psa 137:8; Jer 50:15, 29; 2Te 1:6 ✧ 18:7: Isa 47:7-9

✧ 18:8: Hem 17:16 ✧ 18:9: Ezk 26:17; 27:30-35

hei nem. Pe lape leteria kolkol toto pe te tangia i iange te tomtomia i pe te mene ure mur halang nge i, nga nena poinga poreke ngana mur. ¹⁰ Pe temes mana nga tau iange te matau tote tuangachol nenge lohote nge i pe te hele ke te teke,

“ ‘Opoi! Tuele tana palaungana nei lakis tau kai!
Ochou! Tuele tana palaungana nenge Papiilon suneu!

Lem poinga poreke ngana ana tuangachol lohote nge iong lo.

Pe nga sinanga koana unne sune elle mana, ohet sio pe iong ero sapele!’ ”

¹¹ ✧ “Pe lulu ana hana mur nenge hei neu lol ure nge iri, lape leteria kolkol toto pe te tangia i, iange lape mele olia reria lulu mur ero ol. ¹² ✧Lulu ana hana nemur, reria lulu mur nenge te iiii laka: Um insachsach ngana nenge koikoi ke manga lauta, pe um chalemlem ngana nenge hussu ke manga hake, pe silo sachanchana nenge te insachsach, pe relem utona nenge kunkun pe insachsach. Pe melo nenge tuahau toto, pe nenge kunkun, pe nenge pululu toto ke pomanga ao makanna, pe nenge remenmen ke pomanga haia rorana. Pe ae kuena ngana mur nenge inangaria ehech pe ure kuena ngana mur nenge teume hote nga palngen na senger. Pe ure nemur nenge teume hote nga ae mur nenge ururia haka toto, pe nemur nenge teume hote iri nga ure nenge nakuna insachsach ke manga koiongkoiong, pe nemur nenge teume hote nga raling, pe um nenge

✧ **18:11:** Ezk 27:36 ✧ **18:12:** Ezk 27:12-13, 22

chalemlem ke pomanga matau. ¹³ Pe ure inangana ehech ngana mur nenge pomanga intu, pe sapiu eina, pe loitana. Pe surumong, pe sapiu eina chochotana pulu ngana nenge inangana ehech, pe ech kerkereng ngana nenge te palleke, pe sampal eina. Pe more nganangana, pe nganangana pululu ngana, pe roli ana kolok mur, pe sipsip mur, pe oriong mur. Pe arenga mur nenge oriong mur te takrungrunge, pe hana nenge teume sio manmana nge hana hel pe ururia ero, pe hehei pe hana nenge tetak totote iri nga hunelinga.

¹⁴ “Pe lulu ana hana nemur te hele, ‘Urelu urana ngana nemur nenge mutem tautaua, iri ero tah lo. Pe pule lem kole hoena mur pe lem ure mur nenge o heto hakaka iong ia, te erue tah ke ulolo pe lape oes mule nakuria ero ol.’ ¹⁵ ✧ Hana nemur te menmene umtutuna nge halang toto nga tuele tana neu nga reria ure mur. Pe iri lape temes mana nga tau iange te mataua tuangachol nenge lohote nge i. Pe lape leteria kolkol toto ia tuele tana neu pe te tang ¹⁶ ✧ pe te hele ke te teke,

“ ‘Opoi! Tuele tana palaungana nei lakis tau kai!
I heronia hengeron urana ngana mur nenge kunkun pe nenge remenmen.

Pe alheke tote i nga nananga chalemlem ngana mur
pe nga um nemur nenge ururia haka toto
pe nga relem utona nenge kunkun pe
insachsach!

¹⁷ ✧ Pe nga sinanga koana unne sune elle mana

✧ **18:15:** Ezk 27:31, 36 ✧ **18:16:** Hem 17:4 ✧ **18:17:** Isa 23:14; Ezk 27:27-29

nena kole hoena ana paspasinga mur te erue sio!

“Pe imot ana aunga mur, pe iri nenge te umume nga imot mur, pe iri nenge tela teatat nga imot, pe imot tokoninga mur, temes nga tau toto. ¹⁸ ✧ Pe nga etue nenge Papilon ngaulala ke pulu haka, te naue pe alngaria haka pe te hele, ‘Tuele tana tei toto nge pomanga tuele tana palaungana nei!’ ¹⁹ Pe leteria kolkol toto ia tuele tana neu pe te tang ia. Pe te ngaua aso nga ramaria pe te hele,

“ ‘Opoi! Tuele tana palaungana nei lakis tau kai!

Imot tokoninga mur nenge reria imot mur te songong

tekila haka mana ia umtutuna nga hei neu nena kole hoena mur!

Pe nga sinanga koana unne sune elle mana nena ure nemur te erue lochloch!

²⁰ ✧ Imo nenge a tuteu nga lut nga tapa a iech toto nga tuangachol palaungana nenge lohot nga tuele tana palaungana nei!

Pe imo NeHalang nena tula mur pe hekulkulonga mur

pe hetatalonga mur a iech pule!

Iange NeHalang heporeke tote kileng nei

nga nena poinga soanna ngana mur nenge poia lala nge imo! ”

²¹ ✧ Ol pe angkelo solaki ngana e, mene heke chatunga ana um e nge palaungana toto pe sau puluch teua nga ruach pe hele,

“Tuele tana palaungana nenge Papilon lape tesau sio leteinin ana ia ke pomanga um nei,

✧ **18:18:** Ezk 27:32 ✧ **18:20:** Deu 32:43; Isa 44:23; Jer 51:48

✧ **18:21:** Jer 51:63-64; Ezk 26:21

pe lape tenau mule i ero ol.

22 ✧ Hario alngana pe iu alngana pe ngalum paena
alngana,

mele pele lape longe langa lem hingil ero ol.

Pe hana nenge te rahite ume kuena ngana mur
lape tetu mule nga lem hingil ero ol.

Pe chatunga ana um palaungana nenge more
nganangana ana ia,

mele pele lape longe kores ngana langa lem
hingil ero ol.

23 ✧ Pe lemenga tualeme ngana, lape te naue nge
sinaha nga lem hingil ero ol.

Pe mele hel nenge te teke te lechlei,

mele pele lape longe iri nge te helele nga lem
hingil ero ol.

Lulu ana hana mur nga ich, o ololia reria lulu nge
nike ke te lohote ke iri kole ana hana mur lo.

Pe o pallaka ia tuele kina mur lochloch nga lem
achunga paluna mur ke te nanasia poinga
poreke ngana.

24 ✧ Pe NeHalang nena hana mur pe nena hetata-
longa mur

pe iri lochloch ngana nenge te hune iri nga
ich,

eiria kou lele hite kileng nenge Papilon.”

19

Mangakul Nga Tapa

¹ Iok, ure nemur te lohote ke het pe e longe
makulinga palaungana nge hira nga tapa. Hulua
nga lut nga tapa te makul ke te teke,

✧ **18:22:** Isa 24:8; Ezk 26:13

✧ **18:23:** Jer 7:34; 16:9; 25:10

✧ **18:24:** Jer 51:49; Hem 17:6

“Pupulu Masin NeHalang!
Ta heto heke tote ara Soke NeHalang ene pe ta heto
heke I nga kikina ngana pule, iange I tunge
maulinga ke koko at nge ita.

² ☆ Pe amnei teu ngana nga ure mur, man-
manna pe pengpeng toto.

Pe amnei teu lange hei salaulaunga kina nem, pe
tunge tuangachol poreke ngana lange i ke
ulolo.

Iange hei nem poia hulua nga ich ke te nana-
sia nena poinga poreke ngana mur.

Pe pule hei nem hemetmete NeHalang nena hana
mur.

Pomalam NeHalang amnei teu lange i pe
tunge tuangachol poreke ngana lange i.”

³ Pe makulinga hira mule,

“Pupulu Masin NeHalang! Urana Toto!

Oan nenge ngaulala hite hei neu, pulu haka ke
koko.”

⁴ NeHalang are nga nena kilanga seina ngana.
Pe almasinga ana hana mur nenge iri ana non
kina elle pe henel (24) pe ure maulul ngana henel
neu, te tualou sio pe te heto heke I pe te hele ke
pomai,

“Manmanna Toto! Ta heto heke NeHalang ene!”

⁵ Ol pe helenga e lohote nga kilanga seina ngana
neu ke teke,

“Imo nenge a umume nge NeHalang
pe imo lochloch ngana nenge atal hekeke I
pe imo lochloch ngana nenge pingamo iuiu pe
nenge pingamo iuiu ero
a heto heke ara Soke NeHalang!”

☆ **19:2:** Deu 32:43; Hem 6:10

6 ✨Ol pe e longe makulinga nge hira ke pomanga nale hau ngana pe kileng kurung ngana. Hulua te makul ke:

“Ta heto heke NeHalang ene!

Ara Soke NeHalang Kikina Toto pe I Naungaala ana non ia.

7 ✨Pomalam ta iech
pe ta heto heke tote I!

Iange Sipsip Tuna ana etue at lo nenge lape lei.

Pe nehei tatalo ele i ke ulolo.

8 NeHalang tunge hengeron pululu ngana nge hussu pe lemlem pe chalemlem toto lange hei neu ke heronia.”

(Hengeron pululu ngana neu heilangia NeHalang nena tula mur reria poinga urana ngana mur.)

9 ✨Ol pe angkelo hele at nge iau ke teke, “Ohas sue helenga nemur: Iri nenge NeHalang iua iri ke teat nga ngaunga matana nenga Sipsip Tuna ana leinga, lape te iech toto.” Pe hele pule ke teke, “Helenga nemur, NeHalang nena helenga manmanna toto ngana mur ia iri.”

10 ✨Nga etue neu pengpeng e tualou sio nga angkelo neu apena huna, ke e teke e heto heke i pe ero. Iange i hele ele iau ke teke, “Opoi ke pomam ero! Iau NeHalang nena tula iau nenge e umume nge I. Ke e pomange iong pe titim mur nenge a rahit tote helenga manmanna toto ngana nenge Iesus hemallaha hote. Pe helenga manmanna toto ngana nemur kik haka tote hetatalonga mur leteria. Ke pomalam o heto heke mene NeHalang itoro!”

✨ 19:6: Hem 14:2 ✨ 19:7: Isa 61:10; Hem 21:2 ✨ 19:9: Mat 22:2 ✨ 19:10: Ume 10:25-26; Hem 22:8-9

NeHalang Tuna Hekou Sue Ur-Inolo Mur

¹¹ ✧Ol pe e naue tapa nge ulala ke pangpanga pe e esia oriong hussu ngana e. Pe mele nenge are haka nga oriong neu ene laka Lete Manmanna pe Poinga Nge Pengpeng Huria. Ana non nena poinga pengpeng nge poi heke hunelinga pe tua-chol ia poinga poreke ngana mur. ¹² ✧Pe matana sapellala ke pomanga oan remen ngana pe te kale heke iengiengka mur nga palpalna. Pe tehas heke mele ene nga ramana. Pe mele ene neu hulua te eteia ero, I toro mana eteia. ¹³ ✧Pe heronia hengeron sase ngana nenge te panun teua nga toho pe te hetue ke ene “NeHalang nena Helenga.” ¹⁴ Pe palinga hel ana hana mur nga tapa teare haka nga oriong hussu ngana mur pe te nanasia I. Pe hana nemur te heronia hengeron pululu ngana mur nge lemlem pe hussu. ¹⁵ ✧Pe palinga hel ana mese sase ngana e nge matana toto sere hot nga hanna. Mese nenge lape hekou sue tuele kina nemur, nenge nena ngarang mur ia iri. Pe lape mene nena kula lekina ngana ke nauele tuele kina nemur. Pe lape heporeke hehei pe hana ke pomanga uain nganangana mur nenge tetua ule nga topro nenge tekolue nga ae lekinga ngana. Pe uain ana topro nem heilangia NeHalang nenge Kikina toto letena inin ngana. ¹⁶ ✧Pe tehas ia helenga nei nga nena hengeron sase ngana nga haena tamalmal:

“NAUNGAALA ANA NON NENGE PALAUNGANA
TOTO NGE NAUNGAALA ANA HANA MUR. PE

✧ **19:11:** Psa 96:13; Isa 11:4; Hem 1:5; 6:2 ✧ **19:12:** Dan 10:6; Hem 1:14; 2:17 ✧ **19:13:** Isa 63:1-3; Ioa 1:1, 14 ✧ **19:15:** Psa 2:9; Hem 1:16; 14:20 ✧ **19:16:** Hem 17:14

NON SOKE NENGE SOKE TOTO NGE HANA
SOKSOKE NGANA MUR.”

17 ✧Ol pe e naue angkelo e nge mes haka nga chaia matana. Pe angkelo neu alngana ke soke toto lange ngie mur nenge te lelehe nga tapa sana ke pomai, “Imo lochloch a at ke a eukirau nga ngaunga matana nenge NeHalang. 18 A at ke a ngaua hana nemur koluria. Ngana laka: Naungaala ana hana mur, pe palinga hel ana hana mur aria papalauna mur, pe hana kerkereng ngana mur, pe oriong mur, pe hana nenge te songongia iri, pe hana lochloch. Iri nenge te umume nge hana hel kura, pe iri nenge teume ero ol, pe iri nenge pingaria iuiu, pe nenge pingaria iuiu ero!”

19 Ol pe e naue ur-inolo pe naungaala ana hana mur lochloch nga ich pe reria palinghel ana hana mur, nge te eukirau ke te teke te hunel luluch nge Non Soke nenge are haka nga oriong pe nena palinga hel ana hana mur. 20 ✧Pe Non Soke pe nena hana mur te hekou sue ur-inolo neu iri nai neingana nenge lohaka nga ich letena pe mene munna ke popoia urelu ke te lohot manmana pe pallaka halali. Pe nga etue nenge poia urelu nemur ke te lohotot, channanga ia hehei pe hana nenge tehas heke ur-inolo ana has nge iri ke te heto heke ur-inolo na lelenga nenge teles hote. Pe iri nai, Non Soke pe nena hana mur tesau sio maulul ia iri langa oan nga polo palaungana, nga um remen ngana nenge milang toto pe inangana siusiu toto ke pomanga luchluch. 21 Pe Non nenge are haka nga oriong hussu ngana neu, hun lochloche palinga hel ana hana nemur nenge tetu

kura ke te mete lochloch. Ana non hune iri nga palinga hel ana mese nenge sere hot nga hanna. Pe ngie mur lochloch te ngaua aria pum ke saria una toto.

20

Hesinga Iri Ana Non Kina Lime Iri Analoch (1000)

¹ ✧Iok, ure nemur te lohote ke het pe e naue angkelo e nge sio at nga lut nga tapa. Pe angkelo neu rahite lohenga nenga polo palaungana nenge hetala ngana ero pe ngautou tana palaungana. ² ✧At pe hekou sue ilimo palaungana neu pe kale hite pe lape tuke pomalam mana ke ana hesinga iri ana non kina lime iri analoch (1000). Ilimo palaungana neu i uneinei pe i ur-halangana toto ia nenge te hetue ke non soanna ngana pe ene e pule Satan. ³ Angkelo neu kale hite ke het pe sau teua langa polo palaungana nenge hetala ngana ero pe piu hite ana piunga pe hahite ke kerkereng toto. Pe ilimo palaungana neu lape channanga mule hehei pe hana ero ol kela het nga hesinga iri ana non kina lime iri analoch het ngana (1000). Ke het pe te lohe hot mule i pe lape tuke ana etue choro mana.

⁴ ✧Ol pe e naue kilanga seina ngana mur. Pe iri nenge teare haka nga kilanga seina ngana nemur te mene kerkerenga nenge tenau ele hehei pe hana. Pe e naue hana nenge te chatoa karia operia mur pule. Ngana laka iri nenge te haliu hotote Ne-Halang nena helenga mur pe helenga manmanna

✧ **20:1:** Hem 9:1 ✧ **20:2:** Gen 3:1; Hem 12:9 ✧ **20:4:** Dan 7:9, 22, 27; 1Ko 6:2; Hem 13:17

toto ngana nenge Iesus hemallaha hote. Pe iri te heto heke ur-inolo ero pe te heto heke na lelenga nenge teles hote ero pe te palheke ana has nga peria pe nga ramaria ero pule. Iri te maul haka mule pe iriul Kristus ke tenau ele hehei pe hana ke hesinga iri ana non kina lime iri analoch (1000).⁵ Iri nemur te maul haka mule ngaria lohot tala nga iri hel te maul haka mule ngaria. (Ke hehei pe hana hel nenge te mete ke ulolo lape te maul haka mule nga etue nei ero. Iri lape te kulala ke hesinga iri ana non kina lime iri analoch het mukam.)⁶ Pe iri nemur nenge te maul haka mule tala lape te iech toto iange iri, NeHalang nena hana mur ia iri. Pe kerkerenga nenga metenga nei ngana hekou sue iri ero. Pe lape te lohot ke NeHalang pe Kristus reria tunginga ana hana mur. Pe lape iriul Kristus ke tenau ele hehei pe hana ke hesinga iri ana non kina lime iri analoch (1000).

Te Hekou Sue Satan.

⁷ Iok, hesinga iri ana non kina lime iri analoch neu het pe lape te lohe hot mule Satan nga tuele au ngana nenge tuteu ia. ⁸ Pe lape langa kileng ana haro henel nenga ich ke pallaka ia hehei pe hana. Ngana laka tuele kina nemur nenge Kom pe Makom. Pe lape eukiraua iri ke tepoi haka hunelinga luluch nge NeHalang. Hana nemur iri hulua toto ke pomanga peipei nenga ruach ilina. ⁹ Pe tei ke tela nga kileng lochloch ngana nga ich pe te heliliu hite NeHalang nena hana mur tetu ngaria luluch nga tuele tana palaungana nenge NeHalang mutena tau tote. Pe ero, oan sio at nga

✧ 20:6: Hem 1:6 ✧ 20:8: Ezk 38:2, 9, 15-16 ✧ 20:9: 2Ki 1:10

tapa ke ngaulala hite iri. ¹⁰ ✧Pe non poreke ngana nenge channanga ia iri nem lape tesau sue i ke langa oan nga polo palaungana. Nga um remen ngana nenge milang toto pe inangana siusiu toto ke pomanga luchluch. Pe ur-inolo pe neingana, tesau sio tele iri langa polo neu lo. Pe lape te amneia melmelenga nga sinanga pe nga miliko ke koko.

NeHalang Nena Haliunga Palaungana Lohot

¹¹ Ol pe e naue none nge are haka nga kilanga seina ngana nenge tuahau toto. Pe tapa pe ich te erue sio mana nga matana pe muria ero ol. ¹² ✧Pe e naue iri lochloch nenge te mete lo. Iri nenge pingaria iuiu pe nenge pingaria iuiu ero, temes nga kilanga seina ngana neu matana. Pe te ulele alalaha mur nenge tehas sue reria poinga mur ia. Pe te ulele alalaha e pule nenge maulinga ana. Pe NeHalang amnei teu lange iri lochloch nga reria poinga mur nenge tehas sue nga alalaha nemur. ¹³ ✧Hehei pe hana nenge te mete nga ruach te lohot nga ruach pe tela ke temes nga NeHalang matana. Pe iri nenge te mete pe operia mur tetu nga metenga ana kileng, tela pule ke NeHalang amnei teu lange iri elle pe elle nga reria poinga mur. ¹⁴ Pe NeHalang lemene ero toto ia Metenga pe Metenga Ana Kileng ol. Ke pomalam tesau sue iri ke tela nga oan nga polo palaungana. Polo palaungana neu i metenga nei ngana ia. ¹⁵ Pe hehei pe hana nenge eria masio nga maulinga ke

✧ **20:10:** Psa 11:6; Hem 19:20; 21:8 ✧ **20:12:** Dan 7:9-10; Mat 25:31-46; Ume 17:31; 2Ko 5:10; Hem 13:8 ✧ **20:13:** Rom 2:6; 1Pi 1:17; Hem 2:23; 22:12

koko ana alalaha ero, lape tesau sue iri pule ke tela nga oan nga polo palaungana neu.

21

Tapa Heueu Ngana Pe Ich Heueu Ngana

¹ ✧Iok, e naue ure nemur nge te lohot ke het pe e esia tapa heueu ngana pe ich heueu ngana. Iange tapa pe ich nenga tele ngana, ngana kou te erue sio ke ulolo. Pe ruach pule tu ero ol. ² ✧Pe e naue NeHalang nena kileng Ierusalem heueu ngana nge Heo Ngana Toto nge sio atat nga tapa nge NeHalang. Pe kileng neu poi ke malaka nge hei malolong e nge lei heueu ngana pe hemalmalia i ke nek toto pe lataua ene. ³ ✧Pe e longe mele nge hele ke soke toto nga kilanga seina ngana neu ke teke, “Anau! NeHalang na kileng sio at ke tu luluch nge hehei pe hana. Pe NeHalang i sipona lape tu luluch nge iri ke aria Soke ia. Pe iri te lohot ke NeHalang nena hana mur ia iri. ⁴ ✧Pe NeHalang lape taun lele mataria eina nga mataria. Pe metenga pe lete kolkol pe tanginga pe melmelenga lape te lohot nge iri ero ol. Iange ure nemur nenge nike ana tehet lochloch ke ulolo.”

⁵ ✧Pe I nenge are nga kilanga seina ngana neu hele, “A esia lo! E poia ure lochloch ngana ke iri heueu ngana mule.” Pe hele at nge iau pule ke teke, “O has sue helenga nemur iange i helenga manmanna ngana ia, pe lape hehei pe hana leteria manmanna ia.”

✧ **21:1:** Isa 65:17; 2Pi 3:13 ✧ **21:2:** Isa 52:1; 61:10; Hip 11:16; 12:22; Hem 3:12 ✧ **21:3:** Lev 26:11-12; Ezk 37:27; Zec 2:10; 2Ko 6:16 ✧ **21:4:** Isa 35:10; 65:19; Hem 7:17 ✧ **21:5:** 2Ko 5:17

⁶ ✧Pe hele at nge iau ke teke, “E poia ke het lo! Iau Talun ngana Toto pe Iau Hetala ngana Toto. Iau sipok e poia ure lochloch ngana ke te talun, pe nga lemek ngak mana e poia ke te het mule. Pe mele nenge meteana ech lape e poia i kela in nga ech nenge tunge maulinga pach haka ngana. Pe ech nem uruna ero. ⁷ ✧Ke mele nenge hekou susue poinga poreke ngana lape e tunge ure urana ngana nemur lange i. Iau NeHalang pe i ana Soke Iau pe tuk laka i. ⁸ ✧Pe hana nenge aria seilil ero nga leteria manmanna ngana, pe nenge te hile sue leteria manmanna ngana, pe nenge te popoi poinga poreke ngana, pe nenge te hunun hehei pe hana, pe nenge te achach, pe nenge te salaulau, pe hana nenge te heto hekeke aetapuna mur, pe nenge te pallaka hali, hana nemur lape tesau sue iri langa oan nga polo palaungana. Nga um remen ngana nenge milang toto pe inangana siusiu toto ke pomanga luchluch. Nenge nei i metenga neingana ia.”

Kileng Ierusalem Heueu Ngana

⁹ Iok, angkelo mur iri rahtele nai. Pe elle nge iri rahat ke kaliu rahtele nai nenge te mutaia melmelenga hetala ngana mur. Ana non at pe hele at nge iau ke teke, “Oiat ke e henonou iong ia hei malolong e nenge Sipsip Tuna lape leia.” ¹⁰ ✧Ol pe Opepengpeng roro heke iau pe angkelo mene heke iau langa hengene nenge ona langa lut toto pe henonoua iau nga Tuele tana nenge Heo Ngana

✧ **21:6:** Isa 55:1; Jer 2:13; Ioa 7:37; Hem 1:8, 17; 22:17 ✧ **21:7:** 2Sa 7:14; 1Ch 17:13; Psa 89:26-27 ✧ **21:8:** Mat 25:41; Hem 20:15; 22:15 ✧ **21:10:** Ezk 40:2

toto. Tuele tana nga kileng nenge Ierusalem. Pe ana kileng sio atat nga tapa nge NeHalang. ¹¹ ✧ Pe NeHalang nena hemalmalinga poia ke tualeme pe chalemlem pe makelkele ke pomanga oro pe insachsach ke pomanga silonga. ¹² ✧ Pe ana mapuo haka langa lut toto pe mes ke liuliu tom pe matana iri analoch pe nai. Pe angkelo iri analoch pe nai tenau ele matana elle pe elle. Pe kaleu ramana analoch pe nai nenge Israel, eria ma haka nga mapuo matana analoch pe nai neu. ¹³ Mapuo matana mol, tetu nga ele nenge nau langa chaia haka ngana pe mol, tetu nga ele nenge nau haka langa lut. Pe mol tetu nga ele nenge nau lange sio, pe mol tetu nga ele nenge nau langa chaia sio ngana. ¹⁴ Pe kileng neu ana mapuo te lung heke nga um papalauna mur nge ana lala iri analoch pe nai. Pe Sipsip Tuna nena hekulkulonga analoch pe nai nem, eria rongo heke um nemur.

¹⁵ ✧ Pe angkelo nenge hele atat nge iau neu rahite kula nenge te amelele ure mur aria lome ia nge singina chalemlem. I lape amele tuele tana neu sase ngana pe pongponga ngana pe lape poia ke pomau pule nga mapuo pe nga piunga mur. ¹⁶ Pe tuele tana neu alalina mur iri henel pe aria lala elle mana. Pe sase ngana pe pongponga ngana aria lome te purpur hel toto. Ke angkelo amele tuele tana neu sase ngana nga nena kula pe ana lome iri ana non kina lime iri analoch iri nai pe ana non kina analoch (2,200). Pe pongponga ngana pe ona haka ngana aria lome te purpur alahel pule. ¹⁷ Pe amele mapuo ke pomanga hehei

✧ **21:11:** Isa 60:1-2, 19 ✧ **21:12:** Ezk 48:30-35 ✧ **21:15:** Ezk 40:3; Hem 11:1

pe hana team alala urelu. Pe mapuo ona haka ngana ana lome lohot ke iri ana non kina mol pe lime (65). ¹⁸ ✧NeHalang umeia mapuo neu nga um nenge singina chalemlem pe makelkele ke pomanga oro. Pe umeia tuele tana neu nga um nenge chalemlem pe koikoi ke pomanga lauta pe sinaha ke pomanga silonga. ¹⁹ Pe talue um makelkele ngana mur nenge ururia haka nga tuele tana neu ana mapuo apena huhuna mur. Ke um nenge tal tele, ngana laka um nenge ene um iaspa. Pe nei ngana laka um popopo ngana nenge ene um sapaia. Pe mol ngana laka um nge ene um aket pe henel ngana laka um rangrang ngana nenge ene um emerel. ²⁰ Pe lime ngana laka um nenge remenmen pe hussu nenge ene um satonikis. Pe rahtele elle ngana laka um remenmen ngana nenge ene um kanelian. Pe rahtele nai ngana laka um koikoi ngana nenge ene um kisolae. Pe rahtele mol ngana laka um nenge rangrang pe pomanga popopo nenge ene um peril. Pe rahtele henel ngana laka um nenge achngana koikoi nenge ene um topas. Pe analoch ngana laka um nenge ene um kisopes. Pe analoch pe elle ngana laka um nenge ene um iasin. Pe analoch pe nai ngana laka um nenge kunkun pe achngana popopo nenge ene um emetis. ²¹ Pe mapuo matana analoch pe nai neu ana piunga mur NeHalang umeia nga ure nenge nakuna pomanga relem utona nenge kunkun pe chalemlem. Ke ure neu elle pe elle iri piunga nga mapuo matana analoch pe nai neu. Pe kue mur nga tuele tana neu te umeia nga um nenge chalemlem pe koikoi ke

✧ **21:18:** Isa 54:11-12

pomanga lauta pe sinaha ke pomanga silonga.

²² Pe e naue tunginga ana pele e nga tuele tana neu ero toto. Iange tunginga ana pele nenga tuele tana neu, ngana laka Non Soke NeHalang nenge Kikina Toto iri nai Sipsip Tuna. ²³ ✧ Pe chaia pe teio te tualeme nga tuele tana neu ero, iange NeHalang i sipona tunge lemenga palaungana langa kileng neu. Pe Sipsip Tuna i lemenga nenge tuteu nga tuele tana neu. ²⁴ ✧ Hehei pe hana lochloch lape tei manmana nga lemenga nga tuele tana neu. Pe naungaala ana hana mur nga ich lape te takis teua reria kole hoena mur nga tuele tana neu ke te tunge lange Non Soke. ²⁵⁻²⁶ ✧ Pe hulua nga kileng pe kileng lape te takis teua reria kole hoena putan-tana mur nga tuele tana neu pule. Pe kokoes tuele tana neu ana mapuo matana mur tetu ke te pang-panga manmana, iange tuele tana neu tualeme ke pomanga sinanga ke koko pe miliko e ero ol. ²⁷ ✧ Pe ure nemur nenge te poreke nga NeHalang matana pe hana nenge te popoi poinga poreke ngana pe te pallaklaka lape teteu langa tuele tana neu ero toto. Pe hehei pe hana nenge eria masio nga maulinga ke koko ana alalaha nenge Sipsip Tuna nena ia, iri mana lape teteu langa tuele tana neu.

22

Ech Pe Ae Nenge Te Tunge Maulinga

¹ ✧ Tok, angkelo neu henonoua iau nga tuele tana heueu ngana neu ke het pe henonoua iau nga ech nenge tunge maulinga nge chalemlem

✧ **21:23:** Isa 60:19-20; Hem 22:5 ✧ **21:24:** Isa 60:3, 5

✧ **21:25-26:** Isa 60:11 ✧ **21:27:** Isa 52:1; Ezk 44:9; 1Ko 6:9-10

✧ **22:1:** Ezk 47:1

ke pomanga silonga. Ana ech pach haka nga NeHalang iri nai Sipsip Tuna reria kilanga seina ngana ene. ² ✧Pe lele nga tuele tana neu ana kue tana tunangana pengpeng. Pe ae nenga maulinga mes kaliu ala nga ech neu ilina ele pe ele. Ae nem hei tele mana nga teio lochloch. Ke tehei ke etueria iri analoch pe nai nga hesinga elle. Ana ae mur iria he maululia hehei pe hana nga ich nga haleles mur. ³ Pe poinga tunten ngana mur nenge NeHalang hisis totote iri lape te lohot nga kileng neu ero ol. NeHalang pe Sipsip Tuna reria kilanga seina ngana mur lape teare nga kileng neu pe nena hana mur nenge te umume nge i te heto hekeke I. ⁴ ✧Pe iri lape tenau haka nga ramana pe lape leteria tu hit mene NeHalang itoro ol. ⁵ ✧Pe kileng lape tal etuene ero ol. Ke pomalam hulua lape te naue kileng tualeme ngana pele ero ol iange Non Soke NeHalang i sipona lape tunge lemenga lange iri. Pe iri lape tenau ele kileng mur ke koko ke pomange naungaala ana hana mur.

⁶ ✧Pe angkelo neu hele at nge iau ke teke, “Helenga nemur i manmanna pe hehei pe hana lape leteria manmanna ia. Pe Non Soke NeHalang opene roro heke nena hetatalonga mur. Pe kulosia nena angkelo ke lange nena non nenge umume nge I ke henonoua i nga ure nemur nenge musuna pol mana pe te lohot.”

Iesus At Mule Ngana Heroi Toto Lo

✧ **22:2:** Gen 2:9; Ezk 47:12; Jol 3:18; Zec 14:8 ✧ **22:4:** Mat 5:8; Hem 3:12 ✧ **22:5:** Dan 7:18, 27; Hem 5:10; 20:6; 21:23, 25
 ✧ **22:6:** Hem 1:1

⁷ ✧ Iesus hele, “A longo ke nek! Musuna pol mana pe lape eat mule! Pe alalaha nei helele ia urelu nemur nenge lape te lohot heueu pe nga hoena pule. Pe iri nenge te nanasia helenga manmanna ngana nenge NeHalang hemallaha hote nga alalaha nei lape te iech toto.”

⁸ ✧ Iau Ioanes, pe e longe pe e naue ure nemur lochloch. E longe iri pe e naue iri ke het pe e tualou sio nga angkelo nenge henonoua iau nga ure nemur apena huna ke e teke e heto heke i. ⁹ Pe ero iange i hele ele iau ke teke, “Opoi ke pomam ero! Iau NeHalang nena tula iau nenge e umume nge I. Ke iau e pomange iong pe titim mur nenge iri hetatalonga pe iri lochloch ngana nenge te nanas tau tote helenga manmanna ngana nenga alalaha nei. Ke pomalam o heto heke mene NeHalang itoro!”

¹⁰ Pe hele at nge iau pule ke teke, “Pe o reng hite helenga manmanna toto ngana nenge manga alalaha nei ero. Iange aria etue nenge te lohot ia heroi toto lo. ¹¹ ✧ Pe mele nenge popoi poinga poreke ngana, hetaun taua nena poinga poreke ngana mur ke lala. Pe mele nenge letena muna ulu nga poinga poreke ngana, hetaun taua letena muna ngana nemur ke lala. Pe mele nenge popoi poinga nge pengpeng, nanasia poinga nge pengpeng. Pe mele nenge tuke pengpeng, tuke pengpeng ke kokoes.”

¹² ✧ Pe Iesus hele, “A longo ke nek! Musuna pol mana pe lape eat mule! Eat pe e mene luluche hehei pe hana ururia. Pe lape e tunge lange mele

✧ **22:7:** Hem 1:3 ✧ **22:8:** Hem 19:10 ✧ **22:11:** Dan 12:10

✧ **22:12:** Isa 40:10; Jer 17:10; Hem 2:23

elle pe elle ke purpure reria poinga mur nenge te popoia. ¹³ ✧ Iau Talun ngana Toto pe Iau Hetala ngana Toto. Iau sipok e poia ure lochloch ngana ke te talun, pe nga lemek ngak mana e poia ke tehet mule. Iau Tala toto pe Iau nga Rume toto.

¹⁴ ✧ “Pe hehei pe hana nenge te nanas tau tote NeHalang nena helenga mur lape te iech toto. Iange lape NeHalang penge iri ke tei teu nga piunga nenga tuele tana neu ke te ngaua ae nenge tunge maulinga nganangana. ¹⁵ Pe kaone mur, pe hana nenge te popoi ure paluna mur, pe nenge te salaulau, pe nenge te hunun hana, pe nenge te heto hekeke aetapuna mur, pe iri nenge te pallaklaka, pe te nanasia nga reria poinga mur, iri lochloch lape tetu mana nge hot.

¹⁶ ✧ “Iau Iesus pe e hekule lek angkelo ke haliu hote ure nemur lange imo NeHalang nena hana mur. Pe e lohok nga mata nenge ne Teuit pe nakuk sinaha ke pomanga itoch uachuach ana nenge tualeme toto.”

¹⁷ ✧ Pe Opepengpeng pe Sipsip Tuna nehei te hele lange Iesus ke te teke, “O i at ol!” Pe imo nenge a longe helenga nei mur, imo pule a hele lange Iesus ke a teke, “O i at ol!” Pe imo nenge letemo meteana ech toto, ai at ol. Pe iri nenge lemeria taua ech nenge tunge maulinga pe uruna ero, teat luluch pule.

Ioanes Tunge Helenga Kerkereng Ngana

✧ **22:13:** Isa 44:6; Hem 1:8, 17; 21:6 ✧ **22:14:** Gen 2:9; 3:22 ✧ **22:16:** Num 24:17; Isa 11:1, 10; Rom 1:3; Hem 2:28; 5:5
 ✧ **22:17:** Isa 55:1; Hem 21:6

18 ✧ Iau Ioanes, pe e teke e hele toto lange imo hana lochloch nenge a longe helenga manmanna ngana nenge tunga alalaha nei. Nenge teke mele tal hoo heke helenga hel nge altoto ke langa helenga nemur lape NeHalang tal hoo heke ana melmelenga poreke ngana nemur nenge alalaha nei heleia ke ulolo. 19 Pe nenge teke mele hile hote helenga hel nga helenga manmanna ngana nenge tunga alalaha nei, lape NeHalang penge i ke teu langa tuele tana nenge heo ngana ero. Pe pule i lape mene ngaunga nga maulinga ana ae ero nenge alalaha nei heleia ke ulolo.

20 ✧ Pe I nenge hemallaha hote ure lochloch ngana nemur hele ke pomai koi, “Oe! Musuna pol mana pe eat mule!

Oe, Non Soke Iesus O i at!”

21 Mutenga nenge Non Soke Iesus lape tu luluch nge imo NeHalang nena hana mur lochloch. Manmanna Toto.

**Tomunga Hel Heueu Ngana
Genesis and the New Testament in the Lote Language
of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Lote long
Niugini**

copyright © 2009, 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lote

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

89f57add-4ab2-5e6d-af7e-7ec7955d8f95